

Jongeren Interventie Team Schiedam

De straat als *front-office*

Hand

'Die gasten van het JIT zijn belangrijk in het leven van zo'n jongere. Vaak zijn zij het die tijdens de diploma-uitreiking een hand krijgen van de schooldirecteur omdat er voor die jongere verder niemand meegekomen is.'

Bart de Leede en Jacques Bovens

Geen kantoortijden

De interventiemedewerkers van het JIT verrichten hun werk niet vanachter een bureau in een kantoor, maar bij jongeren thuis, op straat en op het schoolplein. Tussen jongeren en met jongeren. De medewerkers zijn zichtbaar aanwezig in Schiedam.

De stad is hun werkterrein, de buurt hun kantoor en de leefwereld hun spreekkamer. De bereikbaarheid van het JIT is een sterk punt.

De begeleiders nemen op, bellen terug en als het dringend is doen ze dat ook 's avonds of 's nachts. Ook in de vakanties is er altijd een JIT'er bereikbaar. Geen kantoortijden dus.

JIT / de individueel jongerenbegeleider

Remey Weekers: 'Jongere aanspreken, doorvragen en niet opgeven. Nooit.'

'Heey Edson!' Individueel jongerenbegeleider Remey Weekers zwaait naar een gast op een fiets die zijn dreadlocks in een mutsje heeft verpakt, ondanks het warme weer. 'Ik krijg nog geld van hem', grijnst Remey die zo laat weten dat hij er altijd is voor Edson. Ook als het gaat om de doekoe die hij nog tegoed heeft. 'Ik leen ze soms geld als we bijvoorbeeld naar een school moeten met de metro. Of als ze ergens naartoe gaan voor een sollicitatie of naar de gemeente voor een paspoort.'

Twee dagdelen is Remey Weekers individueel jongerenbegeleider bij het Jongeren Interventie Team (JIT) in Schiedam. Zijn mobiel staat 24/7 aan. Gedurende het schooljaar is Remey vijf dagdelen aan het werk voor het Lentiz LIFE College. Hij is nauw betrokken bij het New Life-project. Tussen de bedrijven door gaat hij op zoek naar scholieren die 's morgens niet zijn komen opdagen maar hij kent zijn pappenheimers inmiddels zo goed dat hij ook zelf op jongeren afstapt in de wijk.

Voetbal

Deze ochtend is Remey op weg naar Ryan, een Nigeriaanse jongen van vijftien jaar die pas een half jaar in Nederland woont. Remey heeft zijn naam doorgekregen en wil weten of de jongen op school zit en waar. Het gesprek gaat in het Engels. Noch Ryan, noch zijn tantes weten de naam van de opleiding precies te noemen. Duidelijk is wel dat Ryan Nederlandse lessen heeft gehad in een soort schakelklas en dat hij na de zomervakantie in een mbo-traject verder leert. Hij zit op school in Rotterdam en heeft hier in Schiedam nog niet veel vrienden opgedaan. 'Je houdt van voetbal?' Remy gaat een voetbalclub voor hem zoeken, hij adviseert de tantes inzake een fitnessclub, pakt de telefoon en belt direct ene Mariah of zij iets met hiphop-dansen doet en zo ja wanneer de cursus start.

Direct doen

Want het woord 'hip-hop-dansen' valt en dus pakt Remey meteen zijn mobiel. Remey doet alles direct. Als je met hem over straat loopt, is hij telkens weer zoek. Ineens blijkt Remey een kapperszaak ingeschoten. Of ze nog stagiaires kunnen gebruiken want hij kent een meisje dat de kappersopleiding gaat doen. De chauffeur van een handhavingsteam is bezig met het opladen van oude fietsen. 'Hé man, kunnen jullie nog jongeren gebruiken

die fietsen opknappen? Je baas? Dat is goed. Ik zal hem bellen.' Op de terugweg schiet hem te binnen: 'Heey effe kijken, hier woont Wesley.' En hij heeft al op de portiekbel gedrukt. 'Niet thuis. Jammer. Het ging goed met hem maar de laatste tijd is het minder. Ik zeg hem: je wordt vader man. Je moet een goed voorbeeld zijn voor je kind.'

Kans na kans

Het JIT werkt intensief samen met instellingen in Schiedam, Rotterdam en Vlaardingen. 'Humanitas Rotterdam heeft een meisje overgenomen van ons maar laatst belden ze toch weer. Remey we kunnen haar niet bereiken. Dan ga ik er op af en ik bel aan. Zo hebben we haar weer bij Humanitas op de rails gezet. Ja, ik zoek jongeren thuis op. Ik spreek ze aan op straat. Daar moet je mee beginnen. Niet met formele afspraken op een kantoor. Ik vraag: hoe gaat het man. Goed, zeggen ze altijd. Dan vraag ik door: wat doe je dan? Gaat het goed op school? Waarom niet man? Dan kom je achter zoveel dingen. Aanspreken, doorvragen en niet opgeven. Nooit. We geven ze kans, na kans, na kans. Wij geven jongeren niet een adres van een instantie: wij gaan met ze mee. Want dat werkt.'

Loverboy

Jongens, meiden, ze hebben soms loodzware problemen. Een meisje probeert een *loverboy* te ontvluchten en emigreert vanuit Leeuwarden naar Schiedam. Ze wordt verliefd, gaat samenwonen in een flatje. En wie huurt daar een kamertje? Die voormalige *loverboy*. Wie het begrijpt mag het op de burelen van het JIT komen uitleggen aan Remey die ogenschijnlijk relaxt achterover hangt op zijn plastic kantinestoel. Een collega heeft wel eens gevraagd: neem jij dingen mee naar huis? 'Als ik zou zeggen dat ik werk en privé goed gescheiden kan houden, dan lieg ik. Je kunt geen problemen simpelweg achterlaten op je bureau. Je kunt er wel mee leren omgaan. Dat wel.'

rweekers@swwelzijn.nl

Jong zijn in Schiedam!

Het gemeentebestuur van Schiedam is nauw betrokken bij de jongeren in de stad en er wordt fors geïnvesteerd in jeugd en jongerenwerk. Met de meeste jongeren gaat het gelukkig goed in Schiedam. Maar een klein deel van de jongeren heeft hulp nodig: een steuntje in de rug, een duwtje in de juiste richting of een meer serieuze ondersteuning. Een integrale aanpak door alle partners zoals politie, gemeente, jongerenwerk, jeugdzorg en scholen is essentieel.

De gemeente heeft daarbij de regierol. Een sterke regievorming voorkomt dat meerdere partijen aan dezelfde casuïstiek werken, zonder dit van elkaar te weten of dat een jongere niet wordt geholpen omdat iedere partij denkt dat een ander de zaak reeds heeft opgepakt. Bovendien kunnen jongeren op deze wijze niet rond *shoppen* bij de verschillende instanties en zich ondertussen onttrekken aan afspraken en verplichtingen.

Met de komst van het Veiligheidshuis en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) maakt de gemeente Schiedam een grote doorontwikkeling op het gebied van de persoonsgebonden aanpak. De meerwaarde van het Jongeren Interventie Team (JIT) van Schiedam is dat zij jongeren met problemen op straat opzoeken. Dit zijn vaak jongeren die voor instanties lastig te bereiken zijn. Het JIT kan deze jongeren wel bereiken en ervoor zorgen dat de jongeren wel bij de juiste instanties terechtkomen. De GOSA-regisseur (Gemeentelijk Overleg Sluitende Aanpak) is verbonden aan zowel het veiligheidshuis als het CJG en slaat op deze manier een brug tussen veiligheid en zorg.

Gaat het goed met de jeugd, dan gaat het goed met de stad.

W.M. Verver-Aartsen
Burgemeester Schiedam

Context

Jongeren hebben soms een heleboel moeilijkheden tegelijk: op school, thuis, ze hebben her en der schulden. Zulke problemen ontstaan niet in het luchtledige, maar in een context: in het gezin, op straat of op school. De sleutel voor de oplossing ligt dan ook besloten in diezelfde context, in de kracht van jongeren zelf, in hun talenten en in de kracht die in de eigen omgeving aanwezig is: in de vriendenkring, bij ouders, bij klasgenoten.

Faal faal

Ok. Jongeren doen soms stomme dingen maar 'de gevestigde orde' kan er ook wat van. Slecht bereikbaar, dossiers kwijt, post niet aangekomen, van het kastje naar de muur gestuurd, vage websites, onbegrijpelijke formulieren. Je hoeft geen puberende tiener te zijn om wanhopig te worden van het verschijnsel dat we met één woord kunnen samenvatten: bureaucratie. 'Faal faal', zouden jongeren roepen. 'Para' worden zij daarvan.

Daar komt nog eens bij dat het krachtig in de mode is om zonder aanleiding chagrijnig en onbeleefd te zijn tegen jongeren en je aan hen nog meer te ergeren dan aan andere stadsgenoten. Aardige jongeren? Hoe gaan we ermee om?

Een deel van de energie van het Jongeren Interventie Team gaat verloren met het oplossen van dat soort nutteloze bijvangst. Zonde van ieders tijd. Wij van SWS Welzijn en Flexus Jeugdplein willen maar zeggen: het ligt niet altijd aan 'die jeugd van tegenwoordig'. Overigens, een leeftijdscategorie waarover door de oude Grieken al levendig werd geklaagd.

Jongeren Interventie Team (JIT) Schiedam

De straat als *front-office*

Het Jongeren Interventie Team (JIT) in Schiedam pakt jongeren die dreigen 'om te vallen' in de kraag. De individuele jongerenbegeleiders sporen jongeren op, houden ze vast en begeleiden ze tot hun probleem is opgelost. Hun kantoor: de straat. De aanpak: direct. De werkwijze: onorthodox. De resultaten: veelbelovend. Daarom: dit boek.

De afgelopen jaren blijkt dat in Schiedam te veel jongeren buiten de boot vallen. Zij dreigen te verzuipen in een complexe samenleving waarin van hen verwacht wordt dat ze gewoon naar school gaan of werken, financiële verplichtingen netjes nakomen, wetten en regels naleven en problemen zelf oplossen. Aan die verwachting wordt niet altijd voldaan. Jongeren kunnen wel wat, maar ze hebben vaak geen zitvlees. Voorkomen dat ze afglijden: dat is het doel van het JIT.

Zwemmen

Aan de wal staat doorgaans een keur aan hulpverleningsinstanties klaar om de helpende hand te reiken en om de zelfredzaamheid van deze jongeren te bevorderen, maar de reddingsboei wordt niet altijd beetgepakt. De afstand is te groot, de kademuur te hoog. Jongeren blijven zwemmen; teleurgesteld in de reguliere hulpverlening. Het schort aan samenwerking in de jeugdzorg; dat is een veelgehoorde klacht. Het beleid van voormalig minister Rouvoet (één kind, één plan) richt zich op de coördinatie van de jeugdzorg zodat een sluitende aanpak ontstaat. Ketenpartners, keteninformatisering en ketensamenwerking zijn hierbij de trefwoorden. Ketens zijn echter ook kwetsbaar, zo kwetsbaar als de zwakste schakel. In de verwijzing van instantie A naar instantie B of C raken jongeren het spoor te vaak bijster, gedemotiveerd door wachttijden of aanmeldprocedures.

Eén team

Om juist deze jongeren te bereiken en goed op weg te helpen, hebben SWS Welzijn en FlexusJeugdplein hun krachten gebundeld. De jongerenwerkers van SWS Welzijn zijn experts in het leggen van contacten met jongeren, in het wijkcentrum, op het Johan Cruyff Court, jongerenhok of gewoon op straat. De jeugdhulpverleners van FlexusJeugdplein zijn terdege opgeleid in het bieden van jeugd- en opvoedhulp want zij brengen de expertise in vanuit de geïndiceerde jeugdzorg, waar het hier nog niet om gaat. De expertise van die twee professionele organisaties is samengebracht in het JIT: één team, één

aanpak. Het JIT verwijst niet lukraak door maar begeleidt jongeren *live* naar de school of organisatie waar ze moeten zijn. De JIT'ers gaan mee of bellen de andere dag op of de afspraken nagekomen zijn.

Front-office

Deskundigheid wordt zoveel mogelijk naar de leefwereld van jongeren gebracht in plaats van andersom. De metafoor van de keten wordt vervangen door de kring rond jongeren. De ambitie is om jongeren op te sporen en op weg te helpen in hun eigen omgeving. Daar waar de problemen zich voordoen, worden ook de oplossingen gezocht. De straat als *front-office*!

De individuele jongerenbegeleiders werken nauw samen met professionals in de eigen leefomgeving van jongeren: wijkagenten, de gemeentelijke organisatie sluitende aanpak (GOSA), scholen, het jongerenwerk. In dit boek staan interviews met alle enthousiaste JIT'ers en met betrokkenen met wie zij dagelijks te maken hebben. We wensen u veel leesplezier.

Jan van Gerwen, FlexusJeugdplein
Gregor Gips, SWS Welzijn Schiedam

janvangerwen@flexusjeugdplein.nl

ggips@swswelzijn.nl

Noodzaak

Voetbaltoernooi van vijf-tegen-vijf-teams. Informele wedstrijdjes. Zomaar een balletje trappen. Fiets tegen een boom, scooter wegzetten en lekker hangen op een bankje. Waarom ook niet. Kletsen, stoeien, saffie roken (nou ja, liever niet natuurlijk) of gewoon in de schaduw kijken naar je eigen kinderen.

Het Johan Cruyff Court aan het Willem Dreesplein is geopend in de zomer van 2010. Vanaf dag één is het trapveld een aanwinst voor de wijk en Schiedam is dan ook enorm blij dat alle inspanningen om een Cruyff Court op te richten, zijn beloofd. 'Vaak heb iets in het leven waarschijnlijk een noodzaak', zou De Echte Johan Cruyff hebben gezegd. Inderdaad. Als iets noodzakelijk is, is het wel een sportveld in de wijk Nieuwland in Schiedam.

Partners

'Wij werken binnen en buiten het JIT zeer vruchtbaar samen met alle betrokken scholen en instellingen in Schiedam. Problemen van jongeren en gezinnen staan zelden op zichzelf. Er kan sprake zijn van armoede, huisvestingsproblemen, moeilijkheden op gebied van school, vrije tijdsbesteding en werk. Jongeren kunnen met psychische problemen zitten. Dat maakt het heel ingewikkeld. Daarom moeten we als instellingen over onze grenzen heen kijken.'

Bart de Leede en Jacques Bovens: 'In je eentje trommelen, daar is echt niks aan'

Jongerenwerkers en jeugdhulpverleners werken nauw samen binnen het Jongeren Interventie Team (JIT). Ze leren van elkaar en dat levert een meerwaarde op: eerder hulp voor jongeren die zich in de nesten hebben gewerkt en liefst nog daarvoor. De deskundigheid van de jongerenwerkers is versterkt en tegelijkertijd zijn jeugdhulpverleners meer *streetwise* geworden. Deze vorm van samenwerking: dat is de vernieuwing. Twee organisaties: één team.

JIT

JIT is het paradepaardje van SWS Jong en FlexusJeugdplein die een bijzondere en effectieve samenwerking hebben opgebouwd. Dat zou wel eens uniek kunnen zijn in Nederland. 'Onze samenwerking, ook met alle andere partners in Schiedam, maakt het JIT-project zo speciaal. We helpen nu jongeren die ons zouden ontglippen als iedere organisatie op z'n eigen eilandje bezig was', zegt Bart de Leede, directeur/ bestuurder van SWS Welzijn in Schiedam. In het wijkcentrum aan het Willem Dreesplein praat hij over de wederzijdse samenwerking met Jacques Bovens, lid Raad van Bestuur FlexusJeugdplein in Rotterdam. Tegen een muur staat een stapel Djembés. 'In je eentje trommelen, daar is echt niks aan', peinst Bart de Leede hardop.

SWS Jong

'SWS Jong verzorgt sinds jaar en dag het jeugd- en jongerenwerk in Schiedam. Wij merkten dat nogal wat jongeren ondersteuning nodig hebben om goed mee te kunnen draaien', vertelt Bart de Leede. 'Het gaat hier niet om 'zware' probleemjongeren die intensieve hulp nodig hebben maar om gewone jongeren die een steuntje in de rug nodig hebben richting school, werk, huisvesting, vrijetijdsbesteding, noem maar op. Daar hebben wij een jongerenbegeleider op gezet: Remy Weekers. In *no-time* bleek: we voorzien in een behoefte. Tegelijk bleek: we moeten het project verbreden en meer hulpverlening aanbieden.' Vanuit FlexusJeugdplein werd een jeugdhulpverlener ingevlogen. SWS Jong bracht de jongerenwerkers in stelling.

FlexusJeugdplein

FlexusJeugdplein is volgens Jacques Bovens van oudsher een organisatie die is gericht op jeugd- en opvoedhulp. 'Aan het einde van de rit komen jongeren bij ons terecht.

Vaak heeft niet alleen de jongere maar het hele gezin problemen. Ons probleem is: de jongeren die wel hulp nodig hebben maar die niet bij ons terecht komen. Of te laat. Jongerenwerkers hebben dat contact met die gasten wel. Het JIT is dé oplossing. De deskundigheid van twee disciplines komt hier samen.' Daar komt nog bij dat de JIT'ers echt niet afwachten tot er jongeren op activiteiten af komen. De begeleiders stappen gewoon op jongeren af voor een praatje. De jongeren die hulp nodig hebben, pikken ze er feilloos uit. De Leede; 'Het JIT biedt geen spreekkamertjeshulp. Ze gaan de straat op.'

De Leede en Bovens benadrukken dat alle JIT'ers inmiddels elkaars deskundigheid hebben overgenomen. 'Ze doen alle vier hetzelfde werk vanuit de vraag van jongeren en dat is vooral heel belangrijk. Vraaggericht werken zie je eigenlijk overal ontstaan. Vroeger bood een instelling activiteiten aan en als er niks voor je bij zat dan was dat jammer. Dat is niet meer van deze tijd.'

Streetwise

'De deskundigheid van de jongerenwerkers is versterkt en tegelijkertijd zijn jeugdhulpverleners meer *streetwise* geworden', stellen Bart de Leede en Jacques Bovens. 'Binnen het JIT wordt planmatiger gewerkt door de jongerenwerkers. Het sociaal-cultureel jongerenwerk is versterkt met deskundigheid op het terrein van de diagnostiek. De samenwerking is buitengewoon effectief. We kunnen echt een toegevoegde waarde bieden: op de werkvloer, op managementniveau en binnen directies en bestuur. Wij hopen dat de manier waarop het JIT te werk gaat een bron van inspiratie zal zijn voor onze eigen organisaties maar ook voor andere instellingen zowel in Schiedam als in de rest van het land.' FlexusJeugdplein en SWS Jong hebben doelbewust afgezien van het oprichten van wéér een nieuwe organisatie; de zoveelste op dit gebied. 'Deze vorm van samenwerking: dat is de vernieuwing. Twee organisaties: één team.'

Investeer!

‘Een persoonlijke benadering bij jongeren werkt! Dat heb ik gemerkt bij al mijn vorige werkgevers. Overheden bezuinigen nog wel eens op de verkeerde posten. Investeer in jongeren, investeer in een directe aanpak zoals wij dat doen bij het JIT, en de maatschappij bespaart zich een hoop moeite en veel geld.’

JIT / de individueel jongerenbegeleider

Irineu Freitas: 'We zijn 24/7 bereikbaar'

Dinsdag 29 juni 9.30 uur. Individueel jongerenbeleider Irineu Freitas van het Jongeren Interventie Team (JIT) heeft zo meteen een afspraak met de 16-jarige Ibrahim. Samen gaan ze naar een school waar Ibrahim zich gaat inschrijven. Daar is al een indrukwekkend traject aan vooraf gegaan. Irineu heeft nog net even een half uurtje om zijn verhaal te vertellen. Ondertussen kan hij mooi even de afwas doen: koffiemokken en theeglazen van *the day before*.

Geen inzicht

Irineu Freitas heeft veel ervaring opgedaan met hulpverlening aan jongeren bij Kempunt, een project van Flexus-Jeugdplein in Rotterdam. 'Het was één van de eerste projecten in Nederland waar de begeleiders de jongeren opzochten, thuis, op straat, waar dan ook. 'Dat doen we bij het JIT ook. Het gaat om kwetsbare jongeren die de hulpverlening bepaald niet opzoeken, die niet komen opdagen, die wantrouwend staan tegenover overheid en instellingen. Ze hebben vaardigheidsproblemen. Hoe ga je een gesprek aan met je leraar? Hoe spreek je iemand aan? Hoe bel je een instantie? Want ja: de bureaucratie is vaak taai en je moet ermee om leren gaan in je eigen belang. Geen school, geen werk, geen uitkering: dan is het erg ingewikkeld om je leven in te richten. Ook voor slimme jongeren valt dat niet mee. Ze zien hun probleem niet altijd. Vragen zij aan mij: wat is jouw probleem man?'

Terug naar Ibrahim. Irineu Freitas: 'Hij kwam helemaal geen hulp vragen bij ons. Hij kwam mee met een vriend. Die vriend vertelde zijn verhaal en zei aan het einde van het gesprek tegen Ibrahim: waarom vertel jij niet waar jij mee zit? Wat was er aan de hand? Ibrahim is 16. Geen middelbare schooldiploma en hij ging niet meer naar school terwijl hij wel leerplichtig is. Dat kan dus niet. Ik naar het Steunpunt Jongeren gebeld. Daar kenden ze hem niet. Bij het Steunpunt Onderwijs wel. Gevonden. Dus ik heb verder rondgebeld. Wat blijkt? Hij heeft een gezinsvoogd bij Bureau Jeugdzorg. Ouders gescheiden. Moeder zet wel degelijk druk op haar zoon maar het helpt niet altijd. Ibrahim is slim en ongeduldig. Sociale vaardigheden: daar ontbreekt het een beetje aan. Niet op straat hoor, maar wel op school.'

Vrijdagmiddag

'De gezinsvoogd had geregeld dat Ibrahim naar een intake-gesprek zou gaan bij een mbo-school. Alles leek koek en ei. Ibrahim zou me bellen hoe 't gegaan was

maar ik hoorde niks. Ondertussen belde het Steunpunt Jongeren mij want zij hoorden ook niks. Ik naar z'n huis. Daar vertelt Ibrahim dat hij is aangenomen op een mbo-opleiding niveau I terwijl hij daarvoor in drie mavo zat. Dat wilde hij niet. Ik weer bellen met het Steunpunt Jongeren omdat die wat ingangen hebben binnen die school. Dat lukt. Zij weten een projectleider zover te krijgen dat Ibrahim niveau II kan gaan doen. Hij moet komen praten.'

'De jongen gaat naar de school waar hij zich heeft opgegeven voor een aanmeldingsgesprek. Op dat gesprek komt hij niet aan, want er komt een hele groep jongens binnen en Ibrahim wordt met groep en al een lokaal in geveegd voor een test. Daar kwam hij dus helemaal niet voor. Ik wil maar zeggen: het ligt niet altijd aan de jongeren. Ok. Ik bel naar die school: als hij dan toch per ongeluk een test heeft gedaan, hoe is die dan verlopen? Goed, zo blijkt. Dat is mooi maar nu moet hij zich dus nog steeds aanmelden. Toen heb ik 'm bij de hand gepakt en hem meegenomen naar de school. Met de metro van Schiedam naar Vlaarding. Jammer. Het was op een vrijdagmiddag en er was niemand meer aanwezig. Ik heb tegen Ibrahim gezegd: kijk dan op de website en schrijf je in. Gisteren heb ik hem weer gebeld: nee het was nog niet gebeurd. Hij snapt de aanmeldingsformulieren niet wat niet zo raar is want daar hebben meer mensen last van.'

Matties

Dinsdag 29 juni 10.15 uur. Ibrahim is er nog niet. Irineu belt. 'Ja man, waar ben je dan?' Ibrahim is vlakbij en komt er zo aan. 'Heb je je ID bij je? Goed man.' Hij woont om de hoek maar het duurt nog bijna een half uur en hij komt onderweg natuurlijk allerlei matties tegen maar dan, om 10.30 uur komt Ibrahim binnen. Stekels glimmend in de gel, tondeuse over de slapen gehaald, fris in de merk-kleren, Nike Air Max aan de voeten. Yo man. Het gaat helemaal goed komen met Ibrahim. Dankzij Irineu Freitas en zijn collega's van het JIT in Schiedam.

ifreitas@swwelzijn.nl

Kickboksen en cardio bij Anatomy

De New Life-klas van het Lentiz LIFE College in Schiedam gaat deze ochtend gymmen bij Sportcentrum Anatomy even verderop. Anderhalf uur lang zullen ze worden afgemat. Cardio (hardlopen op een band), toestellen (vreselijke gewichten trekken, duwen en tillen) en (kick) boksles. Ook de meisjes ja.

De New Life-klassen zijn gesplitst in leerlingen ouder dan 16 en jonger dan 16. Het schooljaar 2010-2011 is gestart met twee groepen en half september is daar een derde groep bijgekomen. Het hele jaar door stromen jongeren in, en na ongeveer drie maanden, weer uit naar een reguliere opleiding op het Lentiz of op een andere school.

De meeste leerlingen komen hier terecht met een doorverwijzing van het Steunpunt Onderwijs. Een aantal leerlingen komt via het JIT, dat voortdurend nieuwe jongeren doorstuurt naar een van de Lentiz New Life-klassen. Individueel jongerenbegeleider Remey Weekers van het JIT is uitgeleend aan het Lentiz. Hij staat voor de klas, doet workshops, geeft bokslessen samen met de instructeurs van Anatomy waar sportschoolbaas Erdal Yildiz vandaag een oogje in het zeil houdt. Rapmuziekje erbij. *Chill*.

Heel vervelend

Wie door wie doorverwezen is? Het maakt de New Life-leerlingen echt niks uit. Ze staan in het fietsenhok te wachten op onderwijsassistent Djuri van Buuren en gymdocent Leo Cantineau die de groep naar de sportschool begeleiden. Cantineau organiseert veel buitenschoolse activiteiten. Hij is blij met de faciliteiten die Anatomy biedt, temeer daar beide gymzalen in het oude schoolgebouw voor gewone lessen worden gebruikt. Heel vervelend, dat je als jongere dan naar zo'n moderne, uitstekend geoutilleerde sportschool moet, met een glimmende receptie, een bar met bronwater en frisse fruitdrankjes, spiegels, kleedkamers, schone douches en toiletten.

Hoezo metaal?

Niettemin verheugt Cantineau zich op de verhuizing naar de nieuwe school achter het station met twee grote gymzalen op de bovenste verdieping van het gebouw. 'We zijn vanaf voorjaar 2011 de hele dag open tot acht uur 's avonds en na schooltijd kunnen leerlingen meedoen met activiteiten op het gebied van sport, kunst en cultuur.

'Bij ons op school laten we jongeren mogelijkheden zien waar ze niet opgekomen zouden zijn. Dat is normaal. Het zijn pubers. En er zijn ook veel te veel studierichtingen. Vroeger deed je gewoon 'metaal'. Nu zijn er dertig, veertig studierichtingen in de metaal. Hoezo metaal? Niemand heeft nog overzicht', verzucht Cantineau. 'Via een ouder heeft de vervoersmaatschappij RET in Rotterdam een bus beschikbaar gesteld aan onze leerlingen die hem zelf opknappen. Dat heeft weer stageplekken opgeleverd bij de RET. En zo zijn we altijd bezig met het bedrijfsleven en zij met ons.'

Passez Chili, roulez Chili

Terug naar school. Leerlingen van het New Life-project maken iedere dag om beurten een lunch klaar met een vast budget. De school heeft niet voor niets een opleiding *Food* in het gebouw. Vandaag heeft Bob stokbrood met kruidenboter gemaakt als hapje vooraf. De volgende gang bestaat uit gezonde broodjes met sla en kip.

'Mogen we eindelijk eten? Waarom mogen we nog niet eten? Mogen we dan nu eten?' Naomi heeft honger en niet zo'n klein beetje ook maar ze moet wachten, wachten, wachten tot iedereen aan tafel zit. Teamleider Arij Hoogendijk van New Life en Team Techniek snelwandelt langs en vraagt of hij alvast een broodje mee mag nemen want hij moet naar een vergadering. Dat dachten Naomi en Janti persoonlijk van niet. Zij nog niet eten? Dan meneer Hoogendijk ook niet. Hij neemt het sportief op en verlaat het lokaal. Zonder brood.

Als het startsein is gegeven, valt de groep aan. 'Wattefaaaaaak'. Naomi en Janti vinden dat er geen smaak aan zit en grijpen naar de flessen gepeperde saus. '*Passez Chili, roulez Chili*', zingt Janti. Ook de megafles mayo gaat rond. Niet huilen Bob. Jongeren doen overal Chili en mayo op.

'Er is hier ook een crèche. Ben je daar al geweest? Dan heb je onze kindjes gezien.'

Graciëlla en Janti

Er zitten vijf tienermoeders in het New Life-project en in de loop van het jaar kunnen er nog meer bij. Voor deze jonge moeders heeft het Lentiz een crèche ingericht in samenwerking met kinderopvangbureau KomKids uit Schiedam. Crèche en speelplaats zijn professioneel ingericht. Gediplomeerde leidsters geven lessen opvoedingsondersteuning aan de tienermoeders en zowel de leerlingen van het Lentiz als de New Life-leerlingen kunnen er stage lopen.

New Life

New Life is een serie lessen en activiteiten voor jongeren die niet weten wat ze willen. Het gaat over jongeren die vaak meer problemen hebben dan de doorsnee scholier, die dreigen uit te vallen op school of dat punt al voorbij zijn. Zowel het Jongeren Interventie Team (JIT) als het Steunpunt Jongeren Nieuwe Waterweg-Noord stuurt jongeren die aan de juiste criteria voldoen, naar het New Life-project van het Lentiz LIFE College, een reguliere school voor vmbo en mbo. In mei 2010 is een eerste groep leerlingen begonnen aan een traject van drie maanden met theorielessen, praktijklessen, workshops en activiteiten om te onderzoeken waar ze goed in zijn. In de eerste helft van het schooljaar 2010-2011 verwacht het Lentiz College zo honderd jongeren op te vangen. Doel: doorstromen naar een passende opleiding met een maatwerktraject binnen de school of ergens anders. Jongeren die doorstromen kunnen gebruik blijven maken van de extra begeleidingsmogelijkheden van het New Life-project zolang ze dat nodig hebben of tot ze hun diploma hebben gehaald.

Lentiz LIFE College / de programma-manager

Bert de Jong:

‘Wij vinden hier het onderwijs van de toekomst uit’

Een school waar jongeren graag zijn. Om te leren, liefst met veel praktische opdrachten, om na school te sporten of culturele dingen mee te maken. En om af en toe eens lekker nutteloos rond te hangen. Want dat moet ook kunnen, vindt Bert de Jong, programma-manager vmbo/mbo van het Lentiz LIFE College in Schiedam.

Hij is drie jaar geleden begonnen als interim-directeur en ondersteunt de school nu nog. Dat is best wel lang voor een tijdelijke functie. Hij kwam, hij zag en hij gaat niet weg voordat samen met alle medewerkers een klinkende overwinning is binnengehaald. ‘Ik denk dat wij hier het onderwijs van de toekomst uitvinden’, zegt hij enthousiast.

Het Lentiz LIFE College is een optelsom van twee scholen voor voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo) aan de Nolenslaan en de Nieuwe Damlaan plus een kleine middelbare beroepsopleiding (mbo) op het gebied van voeding die vanuit Delft naar Schiedam werd gehaald. Bert de Jong begon met een onderzoek naar de levensvatbaarheid van beide vmbo-scholen want het leerlingenaantal daalde en veel jongeren uit de wijk weken uit naar Vlaardingen of Rotterdam. ‘Er moest iets gebeuren, kortom.’ Samen met ‘Het Stormt’ een ‘branding-bureau’ dat bekende merken op de kaart zet, startte het Lentiz de campagne: in honderd dagen de leukste school. Dat leverde veel publiciteit op. Wekelijks hadden we filmploegen over de vloer van regionale omroep tot Netwerk aan toe.’

Passie

Prettig natuurlijk, die publiciteit, daar niet van, maar daar ging het De Jong niet om. ‘Wij willen bereiken dat jongeren weer trots zijn op hun school. Wij willen niet dat jongeren zich schamen omdat ze op het vmbo zitten want dat is helaas nog steeds de tendens in de maatschappij. Wij willen dat het voor leerlingen prettig is om op school te zijn. Dan moet je inhoudelijk goed onderwijs aanbieden op een manier die aanspreekt. Jongeren moeten veel meer les krijgen vanuit praktijkgerichte situaties. We vragen leerlingen wat hun droom is. Wat ze goed kunnen. We vragen ze om na te denken over de vraag of het een goed idee is om juist daarom in die richting verder te leren. Passie-gestuurd onderwijs: dat bedoel ik. We kijken bij iedere leerling wat het beste traject is. Maatwerk dus. We doen dat al drie jaar, en met veel succes.’

Bert de Jong en zijn team willen activiteiten binnenhalen die voor jongeren van belang zijn. ‘En dan heb je andere instellingen nodig zoals SWS. Zij hebben de kennis en de ervaring in huis om met jongeren te werken. We hebben contact gelegd met voetbalclub Sparta en met andere sportclubs. Het plan is om jongeren in contact te brengen met sport en cultuur zonder dat daaraan voor onze leerlingen kosten aan zijn verbonden.’

School, thuissituatie en vrijetijdsbesteding vormen een driehoek waar de instellingen zich op richten omdat het belangrijk is dat het op al die fronten goed gaat met kinderen en jongeren.

8 tot 8

LIFE College fungeert als een spin in een enorm Schiedams web waarin iedereen wordt opgevangen die ook maar enigszins wat kan betekenen voor zijn leerlingen en andersom. Nieuwe inhoud van het onderwijs, nieuwe activiteiten na school: de succesformule van LIFE College verhuist in de loop van 2011 naar een fonkelnieuw gebouw achter het station in Schiedam. ‘Het Lentiz wil vijf dagen per week open zijn van acht uur ‘s morgens tot acht uur ‘s avonds. Wij krijgen straks in het nieuwe gebouw de mooiste mediatheek van Nederland en samen met de bibliotheek willen we bereiken dat ook die open is van acht tot acht. De dans- en theaterschool Future in Dance krijgt gratis oefenruimte in onze school. In ruil daarvoor geven zij vier of vijf workshops per week aan onze leerlingen. Daar zijn we in 2009 al mee begonnen.’

De afgelopen tijd zag het Lentiz LIFE College het aantal nieuwe eersteklassers van het vmbo groeien van 50 naar 101 en ook het aantal mbo-ers steeg. In het nieuwe gebouw is straks plaats voor 750 vmbo-ers en 500 mbo-ers. Bert de Jong voorspelt: ‘Over drie jaar zitten we vol.’

Get a life man!

Get a New Life!

Op het Lentiz LIFE College in Schiedam.

Schiedam: grote stad in ‘t klein

‘Schiedam is een grote stad in ‘t klein. We zijn geen grote stad als Rotterdam maar we hebben wel degelijk te maken met mensen die geen goede kansen hebben op scholing en werk.’

bdjong@lentiz.nl

Veel kinderen in Schiedam beginnen met een achterstand. Vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin krijgen wij signalen dat de tweedeling alleen maar toeneemt. Het gemiddelde inkomen in Schiedam bedraagt 29.000 euro per jaar. Niet eens zo slecht maar een klein deel van de Schiedammers zit ver boven dat gemiddelde en een relatief groot deel zit er behoorlijk onder. Als je opgroeit in zo'n gezin, dan is school moeilijk te doen. Daarom wordt in Schiedam uit alle macht gewerkt aan het verminderen van achterstanden en aan het begeleiden van leerlingen en hun ouders.'

Menno Siljee: 'Het JIT heeft z'n waarde bewezen. Het was een voorziening die we misten in Schiedam'

Eerst investeren in preventieve voorzieningen en een directe benadering van de jongeren en hun ouders is de basis van het jeugdbeleid zoals gevoerd vanuit CJG en JIT. En tot nu toe is Menno Siljee zeker tevreden over de resultaten. Siljee is een geboren en getogen Schiedammer en wethouder namens de Partij van de Arbeid van onder meer jeugdbeleid, onderwijs, werk en inkomen in deze -zoals hij dat zelf omschrijft- grote stad in 't klein.

CJG en JIT, de wethouder noemt ze in één adem. Beide organisaties draaien bij het verschijnen van dit boek ruim anderhalf jaar in deze opzet. Wat het CJG betreft is sprake van een strakkere coördinatie van de samenwerking met reguliere instellingen. Het JIT is een nieuwe club. Beide Schiedamse voorhoedespelers in het gemeentelijk team van hulpverlenende instanties hebben één ding gemeen: problemen in een zo vroeg mogelijk stadium herkennen, preventief optreden en interventie aan respectievelijk de voordeur of op straat. En wat blijkt? Het werkt. En dat is nieuws.

Snoek vangen

Minder dure hulpverlening; daartoe moet eerst worden geïnvesteerd aan de voorkant. Wil Schiedam snoeken vangen, dan moet eerst spiering worden uitgezet. Een goed jongerenbeleid houdt volgens Siljee in: 'Zoeken naar oorzaken en die oplossen en vooral niet wachten tot het uit de hand loopt. Als je niet goed met de jongeren omgaat, dan heeft dat nadelige gevolgen voor jongeren, voor de wijk en voor de stad.'

Het oprichten van het Jongeren Interventie Team is onderdeel van een al jaren lang lopend integraal jeugdbeleid in Schiedam. Het JIT begon als pilot met extra geld dat de toenmalige minister Vogelaar beschikbaar stelde voor de aanpak van probleemwijken. In Schiedam kreeg de wijk Nieuwland daarvoor een budget en Menno Siljee merkt op dat er in deze wijk veel ten goede is veranderd. 'Het JIT heeft z'n waarde bewezen. Het was een voorziening die we misten in Schiedam. Het aantal klachten over jongeren is duidelijk verminderd op de plekken waar het JIT actief is. Maar het is ook duidelijk dat het JIT dit niet alleen kan. De samenwerking tussen alle betrokken instellingen in Schiedam blijft cruciaal'.

Menno Siljee signaleert dat jongeren van alle kanten te maken hebben met maatschappelijke invloeden en kansarme jongeren vangen dat niet zo gemakkelijk op. 'Achterstanden op onderwijsgebied blijven kansarme jongeren vaak een leven lang achtervolgen. Meer dan gemiddeld hebben zij last van landelijke verschijnselen binnen het onderwijs zoals aansluitingsproblemen en de grootschalige opzet van scholen. Als het niet goed gaat op school, strekken de gevolgen zich nog jaren uit: minder kans op een inkomen, minder kansen voor een volgende generatie. Daarom zetten wij in op plusvoorzieningen zoals bijvoorbeeld nu bij het Lentiz LIFE College waarin ook het JIT een rol speelt. Binnen de brede school in het primair onderwijs nemen we als gemeente flankerende maatregelen om leerlingen beter te kunnen begeleiden. Het is echter van belang om kinderen te blijven begeleiden, ook als hun kinderen op de middelbare school zitten.'

Geen extra laag

Siljee wil nogmaals benadrukken hoeveel waarde hij hecht aan een instelling als het CJG. 'Zij coördineren de hulpverlening en zo proberen wij hier in Schiedam om de dubbelingen eruit te halen. Het CJG vormt geen extra laag maar moet de regie gaan voeren.' Instanties moeten uiteraard naar elkaar doorverwijzen als een kind, jongere of gezin elders beter af is, maar nooit mag volgens hem sprake zijn van afschuiven. 'Hulp moet voor Schiedamse gezinnen duidelijk zijn, met zo min mogelijk bureaucratie erachter. De begeleiding wordt uitgezet door één persoon, die alle connecties legt en met andere partijen overlegt. Daarom geloof ik in de toegevoegde waarde van het CJG.' Menno Siljee vindt het dan ook buitengewoon jammer dat dit kabinet een kansrijke ontwikkeling frustreert, door het opdoeken van het Ministerie voor Jeugd en Gezin.

Tot slot spreekt Menno Siljee zijn verbazing uit over de opvattingen die een hoop mensen hebben over een-oudergezinnen. 'Het idee is dat kinderen van alleenstaande moeders en vaders slecht terecht komen.' En met een knipoog: 'Je kunt er zelfs wethouder mee worden.'

JIT / de individueel jongerenbegeleider

Judith Grootfaam: 'Begeleiding meiden is hard nodig. De cijfers liegen niet'

Eetstoornissen, loverboys, ongewenste zwangerschap, moeilijkheden thuis, schulden, psychische problemen ... meiden hebben evenveel problemen als jongens. Zoveel is duidelijk geworden in de eerste anderhalf jaar dat het JIT in Schiedam opereert.

'Bovendien gaan meiden anders met problemen om.' Een vrouw in het team: Judith Grootfaam is per 1 januari 2011 begonnen als individueel jongerenbegeleider bij het JIT voor zestien uur per week. Zij is, en blijft, de rest van de week actief als jongerenwerker bij SWS Welzijn vanuit Wijkcentrum Schiedam-Oost aan de Boerhaavelaan 79, de plek waar nu ook het nieuwe hoofdkantoor van het JIT gevestigd is. Het JIT trekt als het ware in bij Judith Grootfaam.

Grootfaam (culturele- en maatschappelijke vorming Hogeschool Rotterdam) was actief als jongerenwerker, coach, teamleider en jeugdhulpverlener. Ze is fervent Feyenoord-aanhanger, ook als het even wat minder gaat in de competitie. 'Ik ben trouw in m'n hart.'

Jongenswerk?

Het is, meent Grootfaam stellig, belangrijk dat met meer aandacht wordt gekeken naar de positie van meiden. 'Jongerenwerk is vaak jongenswerk. Accommodaties en activiteiten in Nederland zijn vaak afgestemd op jongens. Die stampen harder en maken meer herrie. In wijkcentra en buurthuizen zijn de ruimtes voor jongens ingericht, bijvoorbeeld met een tafelfuotbalspel. Meiden zijn er wel welkom maar ik zie dat zij een plek voor zichzelf nodig hebben. Een ruimte waar ze zich veilig voelen en waar ze lekker kunnen theekeletsen.' Theekeletsen: dat woord verdient alvast een nominatie als woord van het jaar 2011.

Grootfaam trekt de kar voor het meidenwerk in heel Schiedam. 'Ik bekijk wat we hen kunnen aanbieden, hier in Oost, in andere wijkcentra of misschien kunnen we een eigen locatie zoeken in overleg met de woningcorporaties bijvoorbeeld in een soort huiskamerproject. Meiden moeten lekker met een theetje kunnen zitten, er moet ruimte zijn om wat te knutselen, en dan pas gaan ze praten. Er moet een veilige ruimte zijn én een persoon die ze kunnen vertrouwen. Denk aan meiden die lesbisch zijn. Die kunnen echt nergens heen.' Er zijn niet altijd moeilijkheden, vindt Judith Grootfaam, maar als er iets is, moeten meisjes er wel over kunnen praten.'

Judith wijst op de maandelijkse bijeenkomsten voor tienermoeders in het wijkcentrum aan het Dreesplein. 'We gaan actiever werven. Ik wil een informatiefolder maken omdat meiden met problemen zich vaak juist niet melden. Ik zoek contact met scholen en geef ook daar voorlichting bijvoorbeeld met een serie informatiebijeenkomsten in de tweede en derde klassen over het herkennen van de dubieuze praktijken van loverboys.' Op het Lentiz LIFE College organiseert ze workshops sieraden-maken voor een groep meiden en één jongen. 'Ook komt er een speciale Hyvespagina waar meiden met vragen terecht kunnen, waar ze ervaringen kunnen uitwisselen, met nuttige links. Internet is voor jongeren het beste communicatiemiddel.'

Hangmeisjes

'Groepen hangjongeren bestaan trouwens niet alleen uit jongens. Daar zitten vaak een paar meiden tussen die door de jongens als de pronkstukjes worden gezien. Dat is dus duidelijk niet de plek waar meiden echt zichzelf kunnen zijn. Jarenlang is gedacht dat aandacht voor meiden niet nodig was, gewoon omdat ze op de achtergrond blijven. Maar vooral de laatste jaren wordt steeds duidelijker dat meiden hun eigen behoeftes hebben. De cijfers liegen niet. Dit mogen we niet laten liggen.'

Judith Grootfaam zet zich in voor het meidenwerk in heel Schiedam maar dat betekent niet dat zij zich alleen met deze doelgroep bezighoudt. Als JIT-begeleider en jongerenwerker is ze er vanzelfsprekend voor alle jongeren, ook de jongens, die haar pad kruisen als zij zich ambuland door de stad beweegt.

'Wat ik verder ook belangrijk vind: in ons werk moet je goed kijken wat er aan de hand is binnen de verschillende culturen in je wijk. Niet alleen de allochtonen maar ook de autochtonen. Het gaat om de cultuur van samenleven. Daar houd je rekening mee maar zonder mensen voor te schrijven hoe ze moeten leven. Je luistert, je verwijst door als dat nodig is, maar wijkbewoners, ook jongeren, nemen de beslissingen zelf. Als coach is het je taak om een persoon sterker te maken door ze te laten zien wat de mogelijkheden zijn. Ik hoop altijd dat een jongere thuis liefhebbende ouders heeft. Want dan kom je er wel uit. Ja. Je moet ervan houden om dit werk te doen. Mijn telefoon staat 24/7 aan.'

igrootfaam@swwelzijn.nl

Congo

Professor Juliaan van Acker (1940) is emeritus hoogleraar orthopedagogiek aan de Radbouduniversiteit Nijmegen. Van Acker woont in het centrum van Antwerpen. Zijn staat van dienst spreekt tot de verbeelding. Hij was ontwikkelingswerker in Congo, werkte op het ministerie van Justitie in Brussel en was directeur in een jeugdgevangenis voor meiden in het Belgische Beernem. In de loop der jaren was Van Acker verbonden aan de universiteiten van Brussel, Amsterdam en Nijmegen. De Vlaamse orthopedagoog werkt al 27 jaar in Nederland. Pensioengerechtigde leeftijd of niet: nog wekelijks pakt hij de trein om projecten te begeleiden in Rotterdam en Schiedam. Bezorgde ouders die hem een vraag stellen via zijn internetsite ministrando.org krijgen gewoon antwoord via de mail.

'Een kring van solidariteit rond kinderen en jongeren is van cruciaal belang. Formele controle: daar ontbreekt het meestal niet aan maar zorg dat er voldoende informele controle is zowel op straat als op school: ouders, burens en leerkrachten kunnen een vangnet vormen. Geef jongeren die overal uit de boot vallen, kansen op het gebied van scholing, sport en arbeidsmarkt, zet ze aan het werk in de buurtsupermarkt. Mobiliseer mensen om die jongeren kansen te bieden, ouders, een oom, een sportleraar, een leerkracht die na schooltijd bijlessen geeft in zijn vrije tijd, buurtbewoners. Daarbij: niet alle jongeren zijn moeilijk. Met de meesten gaat het goed.'

Professor Juliaan van Acker / de orthopedagoog

'Schep een netwerk van solidariteit'

Als directeur van een jeugdinstelling joeg hij de 'agogen' hun kantoor uit, de werkvloer op. Een nieuwe pedagoog of speltherapeut moest eerst zes maanden meedraaien op de groep. Het was revolutionair in die dagen. Anno 2010 jaagt professor Juliaan van Acker hulpverleners nog steeds hun kantoor uit naar de plek waar het allemaal om draait: de wijk, de straat of bij de mensen thuis. Hij verzorgt cursussen aan de jongens van het Jongeren Interventie Team (JIT). Vandaag zit hij in een Antwerpse brasserie om tafel met Gregor Gips, manager SWS Jong en Jan van Gerwen, stafmedewerker bij FlexusJeugdplein. Het JIT is een samenwerkingsproject van beide organisaties.

Vangnet

Gregor Gips van SWS is ervan overtuigd dat opgroeiende kinderen een netwerk nodig hebben van ouders, familie, bureaus en betrokken leerkrachten. In een dorp kennen mensen elkaar en dat ontbreekt er in de grote stad nog wel eens aan. Zijn organisatie is voortdurend op zoek naar, zoals Gips dat noemt, de helden in een wijk. Mensen die zich vanuit persoonlijke betrokkenheid inzetten voor hun buurt. Van Acker denkt er precies zo over en dat is de reden dat SWS de prof naar Schiedam heeft gehaald om de JIT-begeleiders te trainen en hun dagelijks werk van een solide wetenschappelijke basis te voorzien.

Het verschil

Het viel Van Acker tijdens een onderzoek in 1995 in Arnhem op dat het niet de scholen en instellingen waren die het verschil maakten maar juist de betrokken vrijwilligers, wijkbewoners en individuele leerkrachten. Dat was toen nieuw. 'Probleemjongeren', zegt Van Acker, 'gaan meestal niet graag naar school. Bij velen zien we een aanzienlijke leerachterstand. Die jongeren hebben geen zin om wéér uitgelachen te worden. In dat project heb ik toen vrijwilligers gevraagd om die jongeren bijlessen te geven. Ik heb leerkrachten gezocht die dat in hun vrije tijd wilden doen. Dat bleek te werken. Daarom: zoek betrokkenen en buurtbewoners, zoek mensen van onderaf, van binnenuit. Hulpverleners zijn slechts bemiddelaar tussen de jongeren en de mensen om hen heen; in de eerste plaats het gezin. Bekijk het vanuit hun perspectief. Niet vanuit een organisatie. Want organisaties: daar heb ik enorm de pest aan', zegt professor Van Acker opgewekt. Jan van Gerwen zet daar tegenover dat zijn organisatie wel degelijk wordt afgerekend vanuit het perspectief 'dalende overlast'. Van Acker is een pragmaticus.

Verminderen van criminaliteit mag van hem best een punt zijn, maar er moet eerst naar de noden van jongeren worden gekeken om tot een juiste aanpak te komen.

Van Acker verzorgt cursussen en trainingen aan de begeleiders van het JIT. Het interventieteam bestaat uit jongerenwerkers en jeugdhulpverleners, met ieder een eigen achtergrond. 'Jongerenwerkers zijn *streetwise*, ze weten de jongeren te vinden', zegt Gips. 'Jeugdhulpverleners kunnen problemen goed analyseren en oplossen. Die twee disciplines werken goed samen binnen het JIT en ze leren voortdurend van elkaar.' Op de 'hulpverleningshogeschool' van Van Acker wordt die kennis verder aangescherpt.

Meerwaarde JIT

Professor Juliaan van Acker wijst op de noodzakelijke verbinding tussen wetenschap en praktijk: op doelmatig en planmatig werken, observeren, analyseren, een diagnose stellen, behandelplan uitvoeren en evalueren. 'Voor de jongere is het belangrijk dat één persoon alles doet opdat er een vertrouwensrelatie ontstaat, die niet doorbroken mag worden.'

Je zou denken dat dit gesneden koek is, sinds in de jaren zeventig de sociale academie uitgevonden werd. 'Niet dus', zeggen Gips en Van Gerwen. 'Diagnostiek? Dat was iets voor de dokter. Er is lange tijd een kloof geweest tussen wetenschap en praktijk. We zien nu een duidelijke kentering van 'doe maar wat op goed geluk' naar planmatig werken. Er komt een hele nieuwe generatie jongerenwerkers aan: ze werken snel, willen concrete resultaten boeken, ze bespreken casussen met elkaar. Dat, plus het enthousiasme dat die jongerenbegeleiders aan de dag leggen: dat is de meerwaarde van het Jongeren Interventie Team.'

Olievlek

Gregor Gips wil werkwijze en kennisoverdracht van het JIT verder doorontwikkelen: 'We moeten kennis en vakmanschap van de individuele jongerenbegeleiders verankeren in de organisatie. Als één van de begeleiders in de toekomst een andere baan accepteert, moeten wij ervoor zorgen dat zijn kennis achterblijft ten behoeve van zijn collega's en zijn opvolger.'

Jan van Gerwen hoopt op een olievlekwerking. 'Het JIT in Schiedam heeft een doeltreffende nieuwe werkwijze ontwikkeld. Die werkwijze is ook elders toepasbaar, in Schiedam maar ook daarbuiten.'

juliaan.vanacker@gmail.com

Geen huis

'Heey Taoufik. Ik word me huis uitgezet man. Wanneer? Nou vandaag dus. Nee, ik kon niet eerder bellen. Nu? Woon ik bij vrienden. Maar ik moet weg. Ik weet niet of ik bij Dirk kan. Ashanti wil die kamer nemen. Niet? Kan jij dat vragen man? Ja ik kom wel naar je toe dan. Later.'

Demy

'Het Lentiz is perfeeect. Ze helpen je.
En als je er 's morgens niet bent, word je
door iemand van JIT opgehaald'.

Naomi

JIT / de individueel jongerenbegeleider

Taoufik Yaaqobi:

'Vastbijten in een probleem totdat het is opgelost'

Was leerlingbegeleider in Rotterdam Zuid. Heeft jongerenwerk gedaan bij SWS Jong. Werkt sinds het voorjaar van 2010 bij het Jongeren Interventie Team (JIT). De aanpak bevalt hem. 'Je kunt meer diepgang leggen in je werk. Hier kun je je echt vastbijten in een probleemsituatie, net zolang tot het is opgelost.'

Taoufik heeft sinds hij hier kwam werken pakweg 25 jongeren begeleid. De een helpt hij via een kort traject weer op weg. Bij de ander duurt 't langer. JIT-collega's Remy, Irineu en Lenini komen binnenlopen in het JIT-hoofdkwartier aan de Albardastraat. Na het interview wordt er vergaderd maar jongeren mogen gewoon binnenkomen en er loopt even iemand met ze mee als het niet kan wachten. Rihanna is agendapunt één. Ze heeft dringend een huis nodig. 'Nee geen kamer, dat kan niet want ze heeft een kind. Bij die vriend van haar is ook geen optie. Het is een gevaarlijke jongen, een soort *loverboy*, liegen je weet wel, hij doet van alles in die kelderboxen beneden. Kan echt niet met een kind erbij. Voor vrijdag moet het rond zijn. Ja ik weet wel dat het nu woensdag is. Kunnen we een beroep doen op FlexusJeugdplein? We gaan iets vinden man. Werken? Lukt haar niet. Naar school? Ook niet. Ze kan het niet aan. Dit is geen probleem, het is een uitdaging.'

Eén team

'Khalid is terug. Hij wil stoppen met school.' 'Hé, is Gregory er nog? Let op hem. 't Is een wegloperje.' Wat in alle interviews aan de orde komt: de vier JIT'ers mogen dan hun eigen verhaal hebben: ze werken nauw samen, legt Taoufik uit. 'We zijn één team en we nemen jongeren van elkaar over als dat nodig is. Een jongere kan altijd bij één van ons terecht.'

Lenini zit tijdens het gesprek te spelen met drie mobiele telefoons: één voor het JIT, één voor privégesprekken en één voor nog een ander clubje. 'Ik zou gek worden', zegt Taoufik, bezitter van één telefoon waarop hij 's avonds en soms ook 's nachts wordt gebeld. Remy heeft één mobiel voor al het woon-werkverkeer en Irineu heeft er twee. In de vergaderruimte liggen matrassen, stoelen, een bed. Heeft iemand daar gedeponereerd want er komt altijd wel een jongere langs die wat spullen gebruiken kan.

Wat Taoufik heel graag zou zien is dat het JIT meer mogelijkheden krijgt om in Schiedam noodopvang te bieden aan jongeren die op straat staan. 'Het ontbreken van noodwoningen voor jongeren hier in Schiedam is een groot probleem. Ik weet dat SWS Jong en Woonplus erover aan het nadenken zijn. Een plek voor jongeren: dat zou echt ideaal zijn. We moeten nu nog op zoek in Rotterdam en omliggende gemeenten. Als ik weet dat er een opvangplek voor een jongere is, ook al valt dat buiten onze regio, dan blijf ik net zolang bezig tot ik die plek krijg. Ik plak.'

Het JIT, vertelt Taoufik, weet de jongeren altijd te vinden en de JIT'ers hebben een breed netwerk van jongerenwerkers, scholen, instellingen en ouders. 'We hebben veel contact met Mark Smeding van de Gemeentelijke Organisatie Sluitende Aanpak (GOSA) van de gemeente Schiedam. Het JIT is er puur voor de jongeren, eerst alleen die uit Nieuwland maar inmiddels zijn we er voor heel Schiedam.' Kunnen Taoufik en collega's echt alle jongeren helpen die hier binnenkomen? 'Nee helaas niet. Wij stellen ook onze grenzen anders zou je dit werk niet kunnen doen. Sommigen willen echt niet. We hebben een jongen met wie het nu goed gaat maar hij zal altijd weer ergens in de problemen komen. Dat weet je gewoon.'

Theorie en praktijk

Aanvankelijk studeerde Taoufik commerciële economie. 'Ik ben ook nog systeembeheerder geweest maar ik kwam erachter dat dat allemaal niks was voor mij. Zelf kwam ik al vaak bij buurt- en clubhuizen en zag daar jongerenwerkers bezig. Dat sprak me aan. Uiteindelijk ben ik pedagogiek gaan doen aan de Hogeschool Rotterdam want ik wil de theoretische kennis hebben om jongeren beter te begrijpen. We hebben een training gevolgd, samen met collega's van FlexusJeugdplein. Daar zijn veel praktijkgevallen besproken. Daar hebben we veel aan gehad. Wij helpen jongeren op individuele basis. Ja. Het JIT past goed bij mij.'

tyaaqobi@swswelzijn.nl

Grenzen

'Wanneer help je een jongere? Wanneer laat je iemand los? Daar moet je goed over nadenken vindt Mark Smeding. De begeleiders van het JIT hebben er dagelijks mee te maken. Remey Weekers: 'Als professional moet je absoluut grenzen stellen en dat doen we ook. Aan de andere kant: juist door dat persoonlijke contact zoeken jongeren ons op. Zij zien jou niet als ambtenaar maar als vriend, als oudere broer. Je vriend, je broer wegsturen is moeilijk. Instanties waarmee we werken adviseren soms: niet doen. In bepaalde gevallen hebben ze gelijk. Maar ons gevoel zegt soms: die jongen heeft niemand op de wereld. Wel doen. Neem Nigel. Die zit alweer vast. Ze hebben wel eens gezegd: geef die jongen op. Als hij straks vrij komt, komt hij regelrecht naar ons. Want hij heeft niemand. Dan proberen wij wat te regelen. Of we verwijzen hem door.'

Mark Smeding zet betrokken partijen aan tafel: 'Doorpakken. Daar gaat het om'

Samenwerking? Het klinkt logisch maar dat is precies waar het op heel veel plaatsen in Nederland lelijk aan ontbreekt in hulpverleningsland. Over het gebrek aan samenwerking wordt al decennia lang geklaagd op alle niveaus in het hele land.

En wat doet Schiedam? Schiedam richt een Jongeren Interventie Team (JIT) op dat 24/7 bereikbaar is met jongerencoaches die of de jongeren meteen helpen of hen direct doorverwijzen naar de juiste persoon. Voor de zekerheid gaan ze met hun jongeren mee naar welke instantie dan ook, tot alles geregeld is. Belangrijke, misschien wel de belangrijkste, schakel in dat proces van samenwerken is Mark Smeding: regisseur Gemeentelijke Organisatie Sluitende Aanpak (GOSA) in Schiedam. Sinds 1 december 2008 brengt hij alle organisaties en instellingen bij elkaar die hulp kunnen bieden als het niet goed gaat met jongeren en/of hun gezin. Zowel de omliggende gemeenten als alle Rotterdamse deelgemeenten hebben zo'n functionaris. Doel: de best denkbare hulp, van de juiste instelling, op het juiste moment. Smeding handelt per jaar ongeveer 150 dossiers af. Daar kan een jongere in zitten maar ook een heel gezin.

Vrijblijvend? Nee!

Het ontbreken van regie kwam een aantal jaren geleden pijnlijk aan het licht door de dood van een kind, in Rotterdam, dat bij vele instanties bekend was. 'Maar niemand greep op tijd in', vertelt Smeding die als oud-politieman een voortvarende manier van doen inbrengt. 'Partijen om de tafel zetten. Duidelijke afspraken maken: wie neemt de leiding op zich, wie is eindverantwoordelijk voor dit kind of dit gezin, wie doet wat, wanneer en wat is ons einddoel? Systematisch denken. En doorpakken! Daar gaat het om.' Die duidelijkheid vraagt Smeding ook van een jongere en van het gezin. 'Als gemeente, instellingen, de corporatie een oplossing forceren, dan schrijven we dat, wanneer noodzakelijk, op in een contract. Dit gaan we voor jullie doen, dat zijn de voorwaarden waaraan jij moet voldoen. Vrijwillig? Ja! Vrijblijvend? Nee!'

Laagdrempelig

Het JIT is, vindt Mark Smeding, een laagdrempelige voorziening met veel kennis van de doelgroep. 'Een deel

van de probleemgevallen waarbij ik word ingeschakeld, komt nu via het JIT binnen omdat zij dingen signaleren waar elders geen zicht op is. Omgekeerd: we kunnen ook jongeren doorverwijzen naar het JIT. Bijvoorbeeld als we via de politie horen dat er problemen zijn rond een jongere, dan kunnen we het JIT vragen: ga eens op bezoek en vraag wat we in Schiedam kunnen betekenen voor deze jongere en voor het gezin.' Natuurlijk werken scholen en instellingen samen, volgens Smeding. 'Vaak worden problemen goed opgelost. De GOSA-regisseur is er voor de gecompliceerde gevallen. 'Kijk bijvoorbeeld naar scholen waar een zorg-adviesteam een probleem met een jongere oplost. Is meer hulp of zorg nodig: dan wordt een jongere doorverwezen naar het Centrum voor Jeugd en Gezin en/of veiligheidshuis Nieuwe Waterweg Noord. Als een jongere op veel terreinen problemen heeft, of als partijen er niet meer uitkomen, dan ben ik het laatste station.'

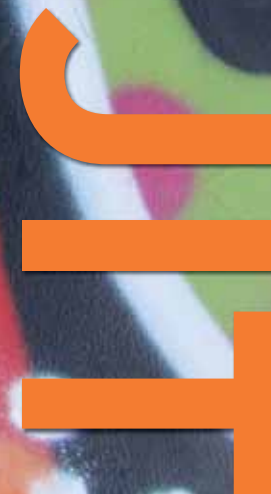
Beleid maken

Mark Smeding houdt een tot twee keer per maand regulier overleg met alle betrokken instellingen rond jongeren. Als dat nodig is vaker, dat spreekt. Negen van de tien keren komt de GOSA-regisseur eruit met de betrokken partijen. 'Als er echt een patstelling is, als een explosieve situatie zou kunnen ontstaan, dan heb ik de mogelijkheid om de zaak op te schalen naar de wethouder of de burgemeester. Heel belangrijk ook: in de wijk worden knelpunten gesignaleerd die wij doorspelen naar onze bestuurders. Alleen zo kan de stad Schiedam een goed beleid opzetten voor alle groepen die het moeilijk hebben. Zowel voor het JIT als voor collega-instellingen geldt: je moet ze *tools* geven anders blijf je dweilen met de kraan open zoals dat heet.'

Hoe het ook zij, in Schiedam komen ze er bijna altijd uit. Bijna altijd? 'Ja', zegt Smeding. 'Er blijft een kleine groep waar je geen vat op krijgt. Het grote vraagstuk is, van mij, van alle betrokkenen, hoe ver moet je gaan? Wanneer stop je met helpen? Die discussie moeten we voeren.' Meer wil Smeding er niet over kwijt. 'Wat je in dit werk nodig hebt, is bevlogenheid. Die JIT'ers hebben dat enthousiasme. Jongeren kunnen hun verhaal daar kwijt en zij praten met de jongeren. Het JIT is zeker ook preventief bezig. Da's allemaal hartstikke positief.'

m.smeding@schiedam.nl

Jongeren Interventie Team Schiedam

Wijkcentrum Oost
Boerhaavelaan 79
3112 LD Schiedam
010 - 245 18 18
jit@swwelzijn.nl

Woonplus

Woningcorporatie Woonplus speelt een belangrijke rol in het sociale proces in de woonwijken. Bob Venhuizen is directeur-bestuurder van Woonplus. Hij krijgt regelmatig complimenten omdat Woonplus vaak als eerste signaleert dat er ergens wat aan de hand is. 'De medewerkers van Woonplus staan al heel veel jaren met beide voeten in de wijk. Onze mensen zijn bekende gezichten op straat. Bewoners stappen makkelijker op hen af dan naar iemand op 't gemeentehuis of bij een instelling. Aanspreken op straat werkt, dat zie je ook bij mannen van het Jongeren Interventie Team. Bovendien: bij Woonplus zijn de lijnen kort en we werken efficiënt.'

Bob Venhuizen is van mening dat oplossingen niet altijd van organisaties hoeven te komen. Hij zoekt de kracht vooral in de wijk zelf. 'Zo hebben we tijdens het project Samen Buurten een groep mensen ontdekt die actief is in de muziek. Daarvoor moesten we tijdens wijkfeesten altijd een dure band inhuren maar nu treden deze buurtbewoners regelmatig op. Perfect. We hebben veel kleinschalige projecten: huiskamer-activiteiten waarbij vrijwilligers de organisatie en de verantwoording op zich nemen. Instanties moeten niet alles willen overnemen. Bewoners kunnen heel veel zelf en wij faciliteren. Ze zijn ook veel meer betrokken dan iemand van buiten de wijk. De kracht van een buurt zit 'm in kleinschaligheid.' Waarmee Venhuizen maar wil zeggen: verbeteringen in straat en wijk kosten niet altijd veel geld.

Woonplus is blij met een organisatie als het Jongeren Interventie Team (JIT). 'Hangjongeren vind je in heel Schiedam en dat betekent dat wij samen met alle instellingen aan de slag moeten: contact met jongeren leggen, kijken wie de leiders en wie de meelopers zijn, activiteiten opstarten. Er is echt een beweging gaande en je ziet dat jongeren dat ook waarderen. We bereiken nog niet alle jongeren maar wij zien een kentering daar waar het JIT actief is.'

bov@woonplus.nl

FlexusJeugdplein: methodiek

Karin Senders is afdelingsmanager bij FlexusJeugdplein in Rotterdam. Zij stond aan de basis van de oprichting van het Jongeren Interventie Team (JIT) in Schiedam. 'Hulpverlening en jongerenwerk zijn hier gebundeld zodat het beste van beide disciplines wordt samengebracht. De daadkracht van de jongerenwerker is gekoppeld aan het denkvermogen van de hulpverlener. Doel is om jongeren te helpen die zich in de nesten hebben gewerkt of dat dreigen te doen. Die koppeling is de kracht van deze formule.'

Het werk op de vloer, bij het JIT, loopt als een tierelier. Zeker voor een project dat pas in 2009 van start is gegaan. Het JIT begon met één jongerenwerker, die jongeren wist te vinden en zij hem. Hij kreeg versterking van twee collega's en van een jeugdhulpverlener uit de 'stal' van Karin Senders. 'Wij merkten duidelijk dat de jongerenbegeleiders van het JIT behoefte hadden aan een doelgerichte methodiek die het mogelijk maakt om hun werkwijzen op elkaar af te stemmen, om vaardigheden te delen en valkuilen te omzeilen. Hoe baken je je werk af? Waar liggen je grenzen? Bereikbaarheid is mooi maar buiten de noodgevallen moet je een jongere ook leren om morgen terug te komen. Wie is waar verantwoordelijk voor en waar eindigt dat? De JIT'ers hebben een duidelijk kader nodig. Ze moeten en willen hun werkwijze naar een hoger plan tillen. Dat proces is aan het groeien.'

In maart 2010 hebben de jongerenbegeleiders van het JIT samen met de jeugdhulpverleners van Kernpunt, dat onder FlexusJeugdplein valt, een training gevolgd die is ontwikkeld door de Antwerpse orthopedagoog Juliaan van Acker. Hij traint jongerenwerkers en hulpverleners en voorziet ze van een wetenschappelijke basis. Karin Senders heeft zelf zo'n training meegemaakt. 'Leuk en leerzaam. Een voltreffer.'

karinsenders@flexusjeugdplein.nl

Steunpunt Onderwijs en Steunpunt Jongeren

De jongeren rollen over tafel. Figuurlijk dan. Karin van der Velden en Lex van Galen hebben het niet over organisatie, regels en procedures maar over kinderen. Hun talenten. Hun puberproblemen. Hun gebrek aan steun van hun nabije omgeving. Hun hopeloze gevecht tegen bureaucratie. Hun teleurstelling over weinig motiverende opleidingen met gatenkaasroosters op veel te grote scholen en hun onvermogen om daarmee om te gaan. Hun verwoede pogingen om iets van hun leven te maken.

Steunpunt Onderwijs Schiedam maakt deel uit van het samenwerkingsverband Nieuwe Waterweg Noord. Samen met het Steunpunt Jongeren zitten ze aan de Piersonstraat 31 in Schiedam. Jongens, en soms meisjes, lopen er zelf binnen of worden doorverwezen vanuit de wijk of via de gemeente. Beide steunpunten hebben vrijwel dagelijks contact met de begeleiders van het Jongeren Interventie Team (JIT). 'Zij bereiken jongeren waar wij niet bij kunnen. Zij hebben invloed op hen. Zij zijn in staat jongeren hier te brengen. Als jongeren afhaken komt het JIT ze tegen op straat. Een enorme meerwaarde', klinkt het unaniem.

Aan de Piersonstraat wordt zo'n jongere gezellig binnenstebuiten gekeerd: wie ben je, wat wil je, wat kunnen wij voor je doen en wat doe je er zelf aan. Lex van Galen ziet veel heil in de beroepen-interessetest waarbij gekeken wordt naar persoonlijke belangstelling en capaciteiten. 'Dat is vaak een *eye-opener* voor ze. Jongeren kiezen vaak een opleiding omdat vrienden erheen gaan en dat is niet altijd de beste optie.' Het New Life-project van het Lentiz is een uitkomst, vinden Van der Velden en Van Galen vanwege de mogelijkheid om in drie maanden te onderzoeken wat een jongere wil. Op beleidsniveau knokken de steunpuntmedewerkers voor de mogelijkheid om 'herintredende' scholieren te laten starten op het niveau dat bij hen past, dus niet standaard op mbo-niveau 1.

Van der Velden en Van Galen willen het gedrag van jongeren niet bagatelliseren. En: tuurlijk zijn er goede scholen en betrokken docenten. Feit is dat de relatief hoge uitval van Schiedamse scholieren vrijwel helemaal op het conto staat van het mbo. Lex: 'Het voortgezet onderwijs zit er veel dichter op. De uitval zie je bij het mbo en dan vooral in Rotterdam want daar gaan de meeste mbo-scholieren uit Schiedam naartoe. Als leerlingen daar niet goed worden opgevangen is dat niet bevorderlijk voor de overstap van een stadje als Schiedam naar de grote stad. Daar gaat het fout. Voor die mbo-scholieren is het JIT zo mogelijk nog belangrijker!'

Daarom is het Steunpunt Onderwijs in de hele regio vertegenwoordigd in zorg- en adviesteams, bijvoorbeeld het platform vmbo-mbo. Karin van der Velden: 'We hebben ingang in scholen, we trainen en coachen individuele leerkrachten en teams, we geven trainingen aan decanen, mentoren en trajectbegeleiders. Kortom, we leren ze omgaan met ingewikkelde kinderen.' Inmiddels zien Van der Velden en Van Galen ook op havo en vwo de aandacht toenemen voor het bestrijden en voorkomen van uitval. 'Ja, er gebeurt echt heel veel in het veld.'

Het Steunpunt Onderwijs en het Steunpunt Jongeren verrichten wonderen met jongeren maar ze kunnen niet toveren. Tot hun spijt lukt het soms niet om een jongere op de rails te krijgen. Maar Van der Velden en Van Galen benadrukken met klem: 'Met de meeste jongeren in Schiedam gaat het goed.'

kvdvelden@steunpuntonderwijs.nl

lvangalen@steunpuntjongeren.nl

Rustig

'Er zijn jongens die het verpesten voor ons. Ze drinken. Dan is er ruzie op straat. Wij drinken niet. Ik blijf rustig. De mensen hebben vooroordelen. Hé, een Marokkaan. Maar ik blijf altijd rustig. Ik doe mijn eigen ding.'

Mohamed (18 jaar)

A man with a beard and short hair, wearing a black Adidas jacket over a green t-shirt, stands with his arms crossed in front of a multi-story apartment building. The building has yellow brickwork on the upper floors and white on the lower floors. Balconies with black railings and laundry hanging on them are visible. The man is smiling slightly. The background shows more of the building and some greenery.

1 x straf = genoeg

'Ik doe beveiliging in Maassluis. Net als Mohamed. Ik heb een strafblad maar ik wil het nu beter gaan doen. Op een andere school in Rotterdam Zuid kon ik daarom geen beveiliging gaan doen. Maar ik heb mijn straf toch al gehad? Hier bij het JIT zeggen ze ook: het is soms moeilijk om iemand op een school te krijgen. Ik vind het niet goed dat je steeds opnieuw wordt gestraft voor fouten die je hebt gemaakt toen je klein was. Eén keer straf is genoeg. Lenini zegt: ze blijven je zien als een boef. Hij heeft gelijk. Als ik in de tram stap, pakken de mensen hun tas vast. Dat vind ik wel moeilijk soms.'

Muaz (17 jaar)

Lenini Wichman: 'Vasthouden en doorgaan. Altijd'

'Een jongen had geen postadres en geen burgerservice-nummer (BSN). Om een postadres te verkrijgen moest hij eerst een BSN hebben. Om een BSN te krijgen, wilden ze eerst een postadres. Hij is met zijn moeder uit Curaçao gekomen en er is een juridisch probleem. Die gast valt overal tussen. Ik ben er al een paar weken mee bezig. Vasthouden en doorgaan. Net zolang tot er wat geregeld is.'

Jongeren en Interventie. Lenini Wichman weet waar hij het over heeft. 'De middelbare school heb ik niet afgemaakt. Ik wist niet wat ik moest. Uiteindelijk ben ik teruggegaan naar school. Op het mbo begon ik bij niveau 1 en ik ben geëindigd met ondernemen & management op niveau 4. Stage bij de Belcompany, daar kreeg ik een baan voor twintig uur in de week. Naast mijn werk ben ik maatschappelijk werk & dienstverlening gaan doen op de Hogeschool InHolland met als specialisatie: jongeren.'

Dit wil ik

'Werken bij het JIT is echt heel erg leuk. Ik heb tijdens mijn studie stage gelopen bij de reclassering, ik ben begonnen als jongerenwerker. Maar deze combinatie van jongerenwerk en jeugdhulpverlening: dit is echt wat ik wil. In de toekomst zie ik mezelf misschien iets in de jeugdreclassering gaan doen. Voorlopig doe ik hier heel veel ervaring op met al die verschillende problemen waar jongeren mee zitten. Omdat dit een nieuwe club is, moeten we veel zaken zelf uitzoeken. Bij de reclassering had je een lijst met instanties die je kon bellen maar hier in Schiedam moeten we zo'n lijst zelf maken. Daar leren we veel van. Ik leer zo veel mensen kennen op straat en bij alle instellingen. Maar het belangrijkste is: we doen bij het JIT alles samen en ik kan altijd bij een van mijn collega's terecht. Die hebben een enorm netwerk. Ik ben hier als laatste binnengekomen en ik leer heel veel van ze. Het JIT is een heel laagdrempelige voorziening, je ziet het zelf, jongeren komen langs en als ze dat niet doen zoeken wij ze op, thuis of op straat. Dat spreekt me aan.' Lenini heeft het nog niet gezegd of Mohamed en Muaz komen binnen. Of ze even wat op de computer mogen doen. Dat mag wel, maar waarom komen ze er niet even bij zitten, vraagt Lenini hen.

Mohamed gaat doorstromen

'Nee mevrouw, ik ben niet van school gegaan. Ik ben van school getrapt. Veel ruzie daar. Ik heb hier contact gezocht met het JIT. Het JIT ging mij bezig houden want

ik mocht niet door die poort van school. Ik had veel ruzie daar. Ja, dat lag aan mij maar ook aan school. Ze praten vaak zonder respect tegen jongeren. Niet alleen tegen mij. Als ze spullen kwijt zijn, is het altijd onze schuld.' Dat heeft Lenini ook ervaren op zijn mbo-school: 'Twee dagen voor de diploma-uitreiking kwam een docent zeggen dat ik nog een werkstuk in moest leveren want anders ... maar dat had ik ingeleverd ... ze geloofden het niet ... ik dacht dat ik gek werd ... ik had die vent bijna ... maar een dag later belden ze dat mijn werkstuk terecht was.'

Een boek ...

Mohamed leeft intensief, bijna fysiek, mee met Lenini. Hij zou die docent het liefst nog eventjes ... nee. Mohamed gaat hard aan zijn toekomst werken. Hij is net gestart met beveiliging op mbo niveau 1. 'Dat is wel laag. Op de basisschool zeiden ze: je kan havo maar ik lees geen boeken. Ik ben graag buiten. Altijd buiten.'

Lenini: 'Je kunt gewoon doorstromen man. Ik heb 't ook zo gedaan.'

Mohamed: 'Hahaha jij? Hoe oud ben je nu? Dus dan kan ik later ook naar het hbo?'

Ja Mohamed. Moet je wel af en toe een boek lezen man.

Ouders opvoeden

'Een jongen van 18 laat alles mis gaan en waarom? Zijn vader doet alles voor hem. Vader maakt hem wakker als hij naar school moet. Vader maakt hem wakker als hij naar de gemeente moet. Tegen die jongen heb ik gezegd: je moet zelf wakker worden en zelf opstaan man. Je bent volwassen. Ik zeg tegen zijn vader: ik denk dat het aan u ligt meneer. Ik zou ook niks doen als mijn vader alles voor mij deed. Een andere vader kwam laatst binnen met zijn dochter van zeventien. "Ze luistert niet dus hier heb je haar", riep hij. Ze had een vriend maar ze mocht hem niet houden. Dat meisje had niet veel zelfvertrouwen maar verder ging alles goed. Mooi huis, eigen kamer, ze zat op de havo en het ging goed op school. Ze deed aan paardrijden. Alleen die vriend was het probleem. De vader was wanhopig en het meisje was boos. Normaal moet je als hulpverlener eerst afwachten en luisteren maar ze stonden te schreeuwen tegen elkaar en dan grijp ik meteen in. Ik heb tegen het meisje gezegd: we spreken nú af dat jij je vriend een week niet ziet. We gaan allemaal nadenken, jij gaat over jezelf nadenken en we gaan daarna samen praten met je ouders. De vader twijfelde sterk aan de bedoelingen van die jongen en ik eerlijk gezegd ook. Uiteindelijk heeft zij zelf besloten om het uit te maken. Ik denk dat die vader op tijd heeft ingegrepen door naar ons toe te komen. Want wij zijn er voor de jongeren maar dat wil niet zeggen dat ze altijd gelijk krijgen van ons.'

*Taufik Yaacobi,
individueel jongerenbegeleider JIT*

Henk Kleij: 'Het JIT vindt jongeren voor ons'

Help! Vrijwel dagelijks stappen moeders spontaan het Centrum voor Jeugd en Gezin binnen omdat ze er thuis niet meer uitkomen met hun kind. Coördinator Henk Kleij van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Schiedam ziet het voor zijn ogen gebeuren. Het CJG aan de Noordvest, midden in de stad, opende in september 2009 de deuren en voorziet in een behoefte, zoveel is duidelijk. 'We bieden informatie en ondersteuning aan gezinnen, jongeren en professionals. We zijn er voor kinderen van 0 tot 23 jaar en hun ouders. Of liever gezegd: van min negen maanden tot 23 jaar. Want de zorg begint al bij zwangere moeders.'

Schiedam heeft één officiële Vogelaarwijk, Nieuwland, en een heleboel wijken die dat beslist niet willen worden. Daarom wordt met man en macht gewerkt aan een sluitend netwerk. Veel vertrouwde instellingen onder één dak: dat is wat het CJG te bieden heeft op de Noordvest nummer 20 hartje Schiedam.

'Het consultatiebureau zit hier, artsen, jeugd- en interventieverpleegkundigen, het maatschappelijk werk, pedagogen, diëtistes, gezinscoaches. Dat verwijst makkelijk door', legt Henk Kleij uit. 'Ouders, kinderen en jongeren moeten meteen op de juiste plek terecht komen en wij zorgen ervoor dat dat proces goed verloopt. Het CJG: dat is letterlijk en figuurlijk een laagdrempelig gebouw en we zien dat het werkt.'

Achter de voordeur

Het CJG coördineert jeugdhulpverlening en jeugdgezondheidszorg en 'bemoeit zich' derhalve met vragen op het gebied van welzijn, zorg, onderwijs, huisvesting, werk, inkomen en veiligheid. De medewerkers bieden directe hulp binnen of buiten het gebouw, thuis of op school, in buurtcentrum of peuterspeelzaal. En zij verwijzen als dat nodig is naar collega's van andere instellingen.

CJG is vertegenwoordigd in alle stedelijke netwerken waarin ook SWS Welzijn, FlexusJeugdplein en het Jongeren Interventie Team aanwezig zijn zoals het wijkzorgteam. Iedereen in dat netwerk wil hetzelfde: niet afwachten tot mensen zich melden maar actief eropaf. 'Dus achter je bureau vandaan komen en achter de voordeur kijken om problemen zo snel mogelijk op te sporen voordat het uit de hand loopt', zegt Kleij. 'Wat wij doen kun je omschrijven als jeugdhulpverlening *light*.'

Ook aan het CJG is de komst van het JIT niet onopgemerkt voorbij gegaan. 'Het JIT vindt jongeren die hier over 't algemeen niet zelf over de drempel stappen, met wie we geen contact kunnen krijgen. We zien hier wel jongeren binnenkomen via het schoolmaatschappelijk werk maar als ze niet naar school gaan, dan loopt het spoor soms dood. Daarom is het JIT een heel belangrijke schakel in het geheel. Ze hebben een enorm netwerk, ze spreken jongeren makkelijk aan, er is over en weer respect. Fantastisch dat het JIT in het leven geroepen is. Op dit moment overleggen we met het JIT over tienermoeders. Voor ons een dubbele doelgroep. Het JIT speelt een belangrijke rol bij het zoeken naar een opleiding. Ze zijn betrokken bij het Lentiz New Life-project waar jongens en meisjes twaalf weken naar school gaan om daar te inventariseren wat hun mogelijkheden zijn. Voor tienermoeders is het belangrijk dat er kinderopvang is, gekoppeld aan opvoedingsondersteuning.'

Lacune

Het lastigst zijn volgens Henk Kleij de mensen die tussen de lacunes in de wet vallen. Die zelf niet meewerken. Die niet gevonden willen worden. Die dan weer in Rotterdam blijken te wonen, dan weer in Vlaardingen, dan weer in Schiedam of zelfs daarbuiten. 'We proberen buiten de geëigende paden te treden als dat nodig is. Dat gaat goed in Schiedam. We werken hier op kleinere schaal, dat schakelt vlotter tussen de verschillende instellingen. We hebben de mogelijkheid om zaken op te schalen naar Jeugdzorg en naar Mark Smeding van de Gemeentelijke Organisatie Sluitende Aanpak (GOSA) waarmee we twee keer per maand aan tafel zitten. 'De systemen in Schiedam raken steeds beter op elkaar afgestemd.'

Armoede

Kleij kenschetst Schiedam als een kleine stad, een interessante stad maar wel een stad met een paar serieuze probleemwijken. 'Er is relatief veel schooluitval, de jongerenproblematiek ligt er niet om en het aantal tienermoeders is hoog. Er is veel armoede en dat brengt voor mensen tegelijkertijd weer andere problemen met zich mee. Het CJG heeft een dependance in een rustige wijk en ons personeel moet daar wel eens invallen. Als ze terugkomen beseffen ze pas hoe zwaar de problematiek hier in de binnenstad eigenlijk is, en hoe intensief het werkt.'

Rimpeltje

'Weet je: jongeren kunnen wel wat, maar één rimpeltje en weg zijn ze. Ik zeg vaak: kom maar naar mij toe dan gaan we samen naar je school, naar de gemeente of wat dan ook. Als het niet lukt jongen, bel me dan. Ze weten: wij zijn allemaal 24/7 bereikbaar. Dat geldt voor iedereen hier bij het JIT. We werken ook altijd samen dus er is altijd iemand die kan helpen. Want er kunnen explosieve situaties zijn, dan zijn we er voor ze. Ook 's avonds. Desnoods 's nachts.'

Irineu Freitas, individueel jongerenbegeleider JIT

'Ook in het informele circuit hebben organisaties en bewoners contact. Vanuit Nieuwland is in Marokko een school gebouwd en van spullen voorzien. Er wordt op dit moment geld ingezameld voor een meisje met ernstige brandwonden dat in Nederland geopereerd moet worden. Ik vind 't prachtig. We zijn dan samen bezig en er is eigenlijk niemand die over allochtonen spreekt. Er zijn verschillen maar wij zijn gewoon allemaal bewoners van de wijk. Het valt mij op dat bewoners hier minder snel klagen dan in de 'betere' wijken van de stad. Mensen hier zijn toleranter.'

Ad Willemen: 'Ook een agent moet eerlijk zijn'

'Niet iemand met een smoes uit huis halen. Gewoon zeggen: jongen neem je tandenborstel mee want het duurt een tijdje voor je weer thuis komt. Eerlijk zijn. Niet bang zijn dat iemand er vandoor gaat. Dat gebeurt zelden en als het gebeurt: we weten hem altijd te vinden. Tegen die gasten zeggen hoe je 't hebben wil, dan krijg je ook respect. Je afspraken nakomen en eerlijk zijn.'

Je werkt bij de politie en je hebt een snor ... wijkteamchef Ad Willemen heeft het vaker gehoord. 'Bromsnor. Ach ja. De Antilliaanse gasten noemen me De Major. Mijn collega's, de jongens in de wijk, iedereen heeft hier een bijnaam. Hoort er een beetje bij.' Bromsnor: eerlijk gezegd bekt dat ook wat makkelijker dan 'Wijkteamchef van het Wijkteam Nieuwland, district Waterweg-Noord van de Politie Rotterdam-Rijnmond' zoals officieel op zijn kaartje staat.

Vogelaarwijk

Er is veel veranderd in Nieuwland sinds Ad Willemen in 1992 in dienst trad. Hij maakt vandaag een ronde vanaf het buurtcentrum aan het Willem Dreesplein, langs het metrostation Parkweg, het Lentiz LIFE College, de Nolenslaan en weer terug. Nieuwland is een Vogelaarwijk. Er is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd, zowel in stenen (stadsvernieuwing) als in mensen. Veel groen, bankjes, het fonkelnieuwe Johan Cruyff Court, een tussenflats parkje met een kinder-racebaan waar je kunt rennen, fietsen, steppen of wat kinderen maar bedenken. Ernaast een trapveld met een hek erom waar een bord met regels hangt. De kooi is te bereiken via één gat waar je doorheen moet stappen. 'Als er op dat veld iets gebeurt wat niet kan, hoeven wij alleen maar voor dat gat te gaan staan', grijnst Willemen tevreden. Zijn wijk is in vier delen gesplitst die elk een buurtagent hebben rondlopen. 'Alles wat de buurt overstijgt: dat doe ik.' Agent Ad Willemen woont in Schiedam en doet z'n boodschappen op de Nolenslaan. 'Ik zit zo diep in de wijk, ik ken zoveel mensen. Als er iets aan de hand is, word ik vaak als eerste getipt.'

Netwerk

In het wijkcentrum Dreesplein kunnen buurtbewoners terecht voor hulp en activiteiten. Willemen verzorgt ook hier spontaan een rondleiding. 'SWS Welzijn is een grote organisatie hoor, vergis je niet.' Ook woningcorporatie Woonplus investeert flink in sociale samenhang. Er is hier in Nieuwland een stevig sociaal netwerk ontstaan.'

Jongerenwerk is onmisbaar in een wijk als deze, vindt Willemen. 'Jongerenwerkers moeten de straat op, jongeren opzoeken, ze aanspreken, zorgen dat ze zich inschrijven voor bijvoorbeeld een voetbaltoernooi. Uit zichzelf komen ze niet. Remey Weekers van het JIT is iemand waar wij als politie heel veel plezier van hebben. Hij kijkt altijd hoe hij iemand individueel kan helpen. Hij heeft een enorme *drive*.'

Samenwerking

JIT en politie werken nauw samen in Nieuwland als het gaat om de aanpak van jongeren. Het gaat over kattenkwaad, spijbelen maar ook over vechtpartijen, alcoholmisbruik en drugsoverlast. 'De politie verwijst jongeren door naar het JIT, Jeugdzorg, welzijn, de gemeente, enzovoorts zoals instanties ook contact opnemen met ons als dat nodig is. De samenwerking hier in Nieuwland is goed.'

Op tijd ingrijpen, zodat het niet uit de hand loopt: vooral dat is het streven van de politie en van alle instanties die bij het netwerk betrokken zijn.

Ook de ondernemers aan de Nolenslaan zijn betrokken en Ben Dubbeldam, de winkelstraatmanager, zorgt in overleg met de politie voor voldoende verlichting, afsluiten van portieken of het schoonmaken dan wel dichtmetselen van duistere hoekjes.

Het kan beter

Ad Willemen is beslist positief over de gang van zaken in Nieuwland. Hij weet: er moet wel een budget voor zijn. 'Maar het kan altijd beter. Ik vind bijvoorbeeld dat het jongerenwerk er nog vaker moet zijn op de plaatsen en op de momenten waarop het ertoe doet. Dus meer de straat op, meer aanwezigheid gedurende de hele zomer en niet alleen in het begin of eind van de vakantie. Ook 's avonds. Jongeren komen om vijf uur uit school en gaan echt niet om tien uur naar bed. Zeker in het weekeind niet. Buurthuizen moeten sowieso vaker open zijn voor alle leeftijdsgroepen.'

Adres SWS Welzijn

vanaf 1 maart 2011:

's-Gravelandseweg 557,

3119 XT Schiedam,

Zelfde telefoonnummer:

010 - 409 09 09

FlexusJeugdplein: gedragsdeskundige

Elke veertien dagen zit gedragsdeskundige Wietske Oosterhuis van FlexusJeugdplein om tafel met de begeleiders van het Jongeren Interventie Team (JIT). 'We bespreken jongeren die bij het JIT aankloppen. De JIT'ers kunnen vragen stellen, elkaar informeren en ik denk met ze mee.'

Oosterhuis zet zo een lijn uit voor het begeleiden van de jongeren, ze geeft praktische oplossingen en kijkt ook kritisch mee naar zaken waar wat meer aan de hand is. 'Dan bespreken we hoe we dat het beste kunnen aanpakken en welke vervolgstappen genomen kunnen worden.'

Zodoende biedt Wietse Oosterhuis verdieping en ondersteuning aan de begeleiders van het JIT en de medewerkers van FlexusJeugdplein. 'Iedereen die een uitvoerende functie heeft bij FlexusJeugdplein, wordt door een gedragsdeskundige ondersteund', legt Oosterhuis uit. 'Dat is standaard bij ons.'

Doel van het JIT is jongeren benaderen om te voorkómen dat ze in de problemen geraken. Dat neemt niet weg dat soms ook jongens en meiden bij het JIT aankloppen, die al behoorlijk in de nesten zitten. Vooral dan is het belangrijk dat de jongerenwerkers en jeugdhulpverleners van het JIT door een gedragsdeskundige worden ondersteund. 'Zo leren zij zaken beter te beoordelen', vertelt Oosterhuis. 'We hebben bijvoorbeeld een jongere besproken voor wie de jongerenwerker een persoonlijkheidsonderzoek wilde aanvragen. Dan moet hij omschrijven waarom zo'n onderzoek nodig is volgens hem. Zo'n aanvraag is geen diagnose. Want dat moet een deskundige doen. Nu was dit een specifiek probleem maar vaak zijn mijn adviezen veel praktischer. Zo kunnen jongerenbegeleiders aan de hand van een schema doelgericht vragen stellen: wat gebeurde er? Wat voelde je op dat moment? Wat heb je gedaan? Was dat handig? Hoe kunnen we dat omdraaien?'

wietskeoosterhuis@flexusjeugdplein.nl

Samenwerken!

Buiten een Brassband, een pleinvotbaltoernooi en gratis schepijs. Binnen Lentiz-gebakjes en SWS-taartjes gemaakt door leerlingen van de mbo-opleiding Food die ook de catering verzorgden voor VIP's en genodigden.

Op het LIFE College van de Lentiz Onderwijsgroep aan de Nolenslaan in Schiedam werd op 13 september 2010 de officiële samenwerkingsovereenkomst getekend met SWS Welzijn. 'Leren en leven, dat is wat we jongeren kunnen bijbrengen in een gezamenlijk aanbod van school en welzijn', aldus Gregor Gips van SWS Jong. 'De school heeft doelstellingen en wij hebben die ook maar we kunnen het niet alleen. We hebben elkaar nodig. En wat kinderen nodig hebben is een kring mensen om zich heen. Een vangnet van mensen in de buurt en op school, in samenwerking met organisaties en het bedrijfsleven. Want veel jongeren vallen uit. Daarom is dit samenwerkingsinitiatief zo belangrijk. Voor SWS is Lentiz een ideale partner. Wat wij hier in Schiedam neerzetten is niet vanzelfsprekend. Het is heel bijzonder.'

Hele Randstad kijkt naar 't JIT

Dertien organisaties op het gebied van welzijn en maatschappelijke dienstverlening in het westen van het land, hebben het initiatief genomen om onderzoek te doen naar de effectiviteit van het JIT. Doel is om het methodisch werken in de sector te verstevigen, om te leren van succesvolle ervaringen en om bekend te maken dat het wiel al is uitgevonden. In Schiedam.

Want goede bedoelingen volstaan niet. Sociale problemen vereisen een doelgerichte aanpak, waarbij duidelijk is welke resultaten worden beoogd én geboekt. Het JIT heeft een werkwijze ontwikkeld die vruchten afwerpt. Een volgende fase in de ontwikkeling is het beschrijven van de werkwijze van het JIT, zodat de werkwijze overdraagbaar wordt en het verrichten van nader onderzoek naar werkzame bestanddelen van de aanpak. Zo worden resultaten aantoonbaar.

Halverwege 2010 hebben dertien organisaties zich verenigd in het Regionale Effectieve Interventies Samenwerkingsverband (REIS-West). Alle deelnemende organisaties hebben interventieprojecten voorgedragen die volgens hen de moeite waard zijn om nader te worden onderzocht. In een eerste besprekkronde hebben de leden van REIS-West het JIT in Schiedam als het interessantste project uitgekozen.

In het REIS zitten naast SWS Welzijn (Schiedam) onder meer: Stichting MOOI (Den Haag en Zoetermeer), Cumulus, Doenja Dienstverlening en Portus (Utrecht), Factor-G (Gouda), Hefgroep (Rotterdam), Bureau Welzijnsprojecten (Vlaardingen) en Welsaen (Amsterdam en Zaandam).

Coca-Cola

'Neem jongeren serieus. Laat ze formuleren: dit ben ik en dat wil ik worden. Jongeren krijgen te vaak te horen dat ze iets toch niet kunnen. Doe daar niet aan mee. Luister. Kijk uit je doppen. Formuleer je doelen. Weet wat de trends zijn onder jongeren en koppel daar direct activiteiten aan. Activiteiten waar een kop en een staart aan zit, die ze zelf moeten opzetten en uitwerken. Neem kleine stappen. Breng ze vaardigheden bij en hevel verantwoordelijkheden stap voor stap over. Jongerenwerkers kunnen hun doelgroep wel degelijk beïnvloeden en hoe jonger ze zijn, hoe beter dat lukt. Coca-Cola doet dat ook dus waarom wij dan niet. Wees creatief. Ik ken een paar jongerenwerkers die met opzet gingen riskeren omdat ze wisten dat de groep van gokken hield en werkelijk overal weddenschappen op afsloot. Binnen de kortste keren zat de hele groep te riskeren. Dat kost bijna niks en ze kunnen het ook thuis doen met hun broertjes en zusjes. Vervangingsgedrag creëren noemen we dat. Sjoelen, vliegeren, het hoeft niet altijd bakken met geld te kosten.'

Jongeren in Kaart: van bierviltje tot onmisbare monitor

In één oogopslag zien op welke gebieden jongeren problemen hebben én waar ze goed in zijn. Jongeren in Kaart is een softwareprogramma dat jongerenwerkers gebruiken om hun doelgroep te doorgronden en hun activiteiten daarop af te stemmen. Ook het voortgezet onderwijs is geïnteresseerd. 'Leer jongeren in een zo vroeg mogelijk stadium kennen', zegt Jan Schellekens, deskundige op het gebied van jeugd- en jongerenwerk en geestelijk vader van deze methodiek. 'Want dan heb je meer mogelijkheden om hen positief te beïnvloeden. Ouders, opvoeders en samenleving zijn vooral bang voor negatieve invloeden in die levensfase van hun kind. Zorg dan dat daar iets goeds tegenover staat.'

Bierviltje

Het begon allemaal op een bierviltje: Schellekens schreef in de jaren zeventig als jongerenwerker wetenswaardigheden van zijn klantjes op de achterkant van een bierviltje. Hij wilde alles onthouden om er wat nuttigs mee te doen. Al doende ontwikkelde hij een registratiesysteem dat het mogelijk maakt om individuele jongeren en groepen in kaart te brengen, te volgen en planmatig te begeleiden. Jan Schellekens doet zijn werk vanuit zijn eigen praktijkbureau De Spits in Oosterhout. Naast zijn eigen praktijkbureau drijft Schellekens een café op een historische plek in Oosterhout mét oefenruimtes voor bandjes.

Alarmbel

De gebruiker noteert hoe de vlag erbij hangt op vijftien risicogebieden zoals cognitieve ontwikkeling, geestelijke gezondheid, thuissituatie, vrienden, school, seksuele ontwikkeling, huisvesting, gezondheid, werk, financiën, alcohol, drugs maar ook vrijetijdsbesteding en passies. De jongerenwerker kan vastleggen of een jongere niet, passief of juist actief bezig is met sport, tekenen, handwerken, vechtsporten, zingen, mode of rap. Om daarmee vervolgens z'n voordeel te doen. De uitdraai van jongere A laat vier rode en zes oranje vakjes zien. Oranje betekent: de jongerenwerker maakt zich wat zorgen op dit gebied. Rood: de situatie is verontrustend. Groen: spreekt voor zich. 'Als zoveel vakjes rood en oranje zijn, kan je er donder op zeggen dat het binnenkort ook mis gaat op andere gebieden. Het vakje school is nu nog groen maar dat gaat fout, daar kan je op wachten. Als hulpverlener moet je daarop anticiperen. Als je ziet dat een groep bestaat uit 20-jarigen en daar zit één 13-jarige tussen: dan weet je dat daar iets fout zit.'

Jongeren in Kaart fungeert als alarmbel voor professionele jongerenwerkers en jeugdhulpverleners. Geen overbodige luxe in een stad als Schiedam die alle 68 jongerengroepen uit de gevarezone wil houden.'

Oplossing pal voor je neus

In de uitdraai van jongere C zien we dat deze puber belangstelling heeft voor film, koken, sieraden maken, dansen en muziek. 'De oplossing ligt vaak pal voor je neus. Als de uitdraai laat zien dat vijf meiden van koken houden: zet ze bij elkaar, dan heb je een kookclub waaraan misschien ook weer andere meiden uit andere groepen mee gaan doen.' Dat wil Schellekens ook meegeven aan de individuele jongerenwerkers van het Jongeren Interventie Team in Schiedam. 'Hulpverlening begint vaak in een 1-op-1 situatie. Daarna moet je zo snel mogelijk door naar activering, je moet jongeren vaardigheden bijbrengen, je moet ze verleiden om ergens aan mee te doen en ze doorkoppelen naar leefgebieden waar ze succes hebben, je moet ze bij elkaar brengen zodat ze samen aan het werk kunnen, zodat ze zelf hun problemen oplossen. Er zijn veel mogelijkheden om jongeren te activeren.'

Hoe werk je zelf?

De Spits leert jongerenwerkers, jeugdhulpverleners en docenten daarmee om te gaan. Het systeem is tegelijkertijd bruikbaar als database voor verantwoording van hun eigen werk. 'We kunnen zien hoe jongerenwerkers hun werk doen.' Jan Schellekens noemt het voorbeeld van een groep jongeren waar in het vakje 'seksuele ontwikkeling' in alle gevallen een vraagteken stond. 'Dat betekent dat de jongerenwerker het daar nooit over heeft gehad met zijn groep, waarschijnlijk omdat hij zelf moeite heeft met het onderwerp. Als leidinggevende kun je dan met hem bespreken wat hij daaraan kan gaan doen in het belang van jongeren, hun latere partners en de kinderen die er straks zullen komen.'

Beveiligd

Het programma is op meerdere manieren beveiligd tegen pottenkijkers van buiten. Namen en gegevens worden versleuteld en de gegevens zijn niet openbaar. De gemeenteraad Schiedam bijvoorbeeld, krijgt geanonimiseerde rapporten over de stand van zaken in jongerenland.

Opbrengst

'Evalueren, analyseren: het Fonds Schiedam Vlaardingen wil zicht krijgen op het maatschappelijk rendement van de gesteunde projecten, voorzieningen en activiteiten. Het is een oude discussie: de opbrengst, het maatschappelijk rendement van bijdragen aan onderwijs en welzijn is altijd lastig te meten omdat je achteraf niet kunt meten wat de schade zou zijn geweest als je niks had gedaan. Toch is het zinvol om onderzoek te doen naar het effect van onze bijdragen. Het is fijn als een initiatief waaraan het Fonds Schiedam Vlaardingen heeft bijgedragen, echt succes heeft.'

GESCHIEDENIS

Fonds Schiedam Vlaardingen en omstreken (Waterweg Noord) is een klein bureau met een hoofdkantoor aan de Schiedamseweg in Vlaardingen. In 2009 kregen ruim 300 instellingen steun.

De *roots* van het Fonds Schiedam Vlaardingen voeren terug tot het jaar 1784 toen de oprichting plaats had van De Maatschappij tot Nut van 't Algemeen die -toen al- als doelstelling had 'het verbeteren van de samenleving' en 'de verheffing van het volk'.

Anno 2011 bestrijkt het Fonds Schiedam Vlaardingen de gebieden maatschappelijk welzijn, educatie, kunst en cultuur, sport en vrije tijd, natuur en milieu.

Aandacht voor maatschappelijk welzijn, een breed werkveld, is traditioneel het kenmerk van het Fonds Schiedam Vlaardingen.

IJsbrand van der Velden: 'We leggen accenten op de maatschappij'

Maatschappelijke initiatieven steunen die zo innovatief zijn, dat er nog geen regels of financieringsstromen voor bestaan. Vernieuwende ideeën en experimenten stimuleren, tot ze op eigen vleugels verder kunnen. Het Fonds Schiedam Vlaardingen honoreert subsidie-aanvragen voor activiteiten die de kwaliteit verbeteren van mens en maatschappij. 'Wij leggen accenten op de maatschappij.' Aan het woord is IJsbrand van der Velden, directeur van het Fonds Schiedam Vlaardingen. 'Wij richten ons op eenmalige activiteiten zoals aanschaf van materialen of inrichten van fysieke projecten. Altijd iets met een horizon', legt IJsbrand van der Velden uit. 'We nemen geen reguliere taken van instellingen of gemeenten over.'

Jong en oud

Jongeren en ouderen zijn de twee belangrijkste doelgroepen van het Fonds. Van der Velden: 'Bij ouderen zetten we vooral in op het bestrijden van eenzaamheid. Bij jongeren focussen wij ons op de groep die tussen wal en schip dreigt te vallen en dan met name kinderen van tien tot vijftien, zestien jaar oud. Ze zitten nog net op de basisschool of in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Als daar iets mis gaat, brengen ze vaak onherstelbare schade toe, zowel aan zichzelf als aan de maatschappij. Dat blijft jarenlang na-ijlen.'

Van der Velden ervaart dat de overheid zwaar inzet op de aanpak van leerlingen die voortijdig van school gaan, zonder diploma of startkwalificatie. 'Wij als Fonds proberen wat extra's te doen, waar sprake is van innovatieve projecten die de ontplooiingskansen van kinderen vergroten en de kwaliteit verbeteren van het leven van die jongeren maar ook van de maatschappij als geheel. Wij zoeken maatschappelijke organisaties op die daarin actief zijn. Scholen zijn natuurlijk de eersten die een grote deskundigheid hebben ontwikkeld op dit gebied zoals het Lentiz LIFE College, dat dezelfde regio bestrijkt als wij. Zij gaan over de inhoudelijke zaken, wij kijken naar financiële omstandigheden waar wij iets kunnen betekenen.'

Wijk en straat

Soms valt iets buiten de normale onderwijsregels en vaak ook buiten de reguliere budgetten en daar komt, stelt Van der Velden, het Fonds Schiedam Vlaardingen om de

hoek kijken. 'Scholen geven niet alleen onderwijs maar proberen ook de schoolomgeving zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor hun leerlingen. Dat vinden wij belangrijk.'

Tussen woning en school ligt nog een gebied: de straat, de wijk, de trapveldjes, de speelplaatsen. IJsbrand van der Velden denkt dat het heel belangrijk is dat groepen jongeren in kaart worden gebracht. 'Daar begint het mee. Vervolgens moet je zorgen voor voorzieningen. Dan denken wij aan buurtverenigingen, aan plekken waar jongeren kunnen hangen zoals ze dat zelf noemen maar dan in positieve zin. De school is zeer belangrijk, maar het gaat niet om educatie alleen. Dat moeten we breder trekken. Onze doelstelling is om daarin betrokken en actief te zijn.'

Actief op zoek

Het Fonds Schiedam Vlaardingen wil niet afwachten tot de subsidie-aanvragen op de deurmat ploffen maar gaat zelf actief op zoek naar initiatieven en projecten die maatschappelijk de moeite waard zijn. Hoewel de meeste organisaties de weg naar de fondsen prima weten te vinden, kan het dus gebeuren dat een jonge, vernieuwende organisatie een telefoontje krijgt van het Fonds: jullie zijn de moeite waard, dien een aanvraag in.

Het Fonds Schiedam Vlaardingen steunt het Jongeren Interventie Team (JIT) in Schiedam. 'Als we een organisatie zoals het JIT een zetje kunnen geven, dan doen we dat', zegt Van der Velden. 'Het JIT is van grote betekenis voor Schiedam en heeft een uitstraling naar Vlaardingen en Maassluis. Hier gebeurt iets vernieuwends in onze regio, wat ten goede komt aan een van onze belangrijkste doelgroepen: jongeren.'

De succesvolle aanpak van jongeren zoals het JIT dat doet, zou ook elders kunnen worden toegepast. In de regio Nieuwe Waterweg-Noord waar het Fonds actief is maar mogelijk ook daarbuiten. 'En dat', besluit Van der Velden, 'zou echt een voorbeeldfunctie betekenen.'

RAP VOOR HAITI

Deze gaat uit naar de mensen zonder water
Mensen die niet slapen mensen zonder daken
Gebouwen ingestort gelijk gemaakt met de straten
Dit zijn de harde feiten waar de rijken over praten

We hebben het goed en we kunnen geld verdienen
Help ze een handje we hebben genoeg te bieden
In principe kunnen we alles voor hun doen
Elke euro telt we gaan voor 16 miljoen

Geld maakt niet gelukkig
Maar is wel van groot belang
Ze nemen afscheid van hun land
Terwijl ze leven in angst

Kinderen zijn weg een dagelijks gevecht
Ouders zijn op zoek op zoek naar een plek
Verdwaald in hun land waar komen ze terecht
Hopeloos machteloos zoeken ze een weg
Check ... Ja dit gevoel is echt

We schrijven deze tekst
En zo tonen we respect

Raptekst jongerenworkshop, voorjaar 2010

Summer Madness met Jeffrey Xavier

Jeffrey Xavier is jongerenwerker en samen met Will Rouwen coördinator bij SWS Jong. Hij is mede-organisator van Summer Madness: een week met activiteiten voor jongeren in Bijdorp, op het Willem Dreesplein en het Johan Cruyff Court. 'Vandaag in Bijdorp speelt er een Brassband, er is een demonstratie Thaiboksen van Sportcentrum Anatomy, we kijken deze week voetbal op een groot scherm, er is een voetbaltoernooi en tot besluit een muziektour voor jongeren.'

De zon schijnt er fanatiek op los dus aan het weer kan het niet liggen. Maar het is nog niet druk, deze eerste Summer Madness-dag. Het sociale verkeer via msn, sms of ping is nog niet helemaal op gang gekomen. De kaarten en flyers die overal zijn verspreid, zien er prima uit maar toch wil Jeffrey volgend jaar vooraf meer aan voorlichting gaan doen.

Voetbalcoach

Een van de vele activiteiten van Xavier en collega's is het opleiden van jongens uit de wijk tot -vrijwillige-voetbalcoaches op het nagelnieuwe Johan Cruyff Court bij het Willem Dreesplein. Youssri Elbouchtaoui (15) en Anouar Achanok (14) lopen vandaag met Jeffrey mee. Youssri gaat naar 4 havo in Vlaardingen en Anouar is inmiddels aan zijn eindexamenjaar vmbo-t begonnen op het Lentiz LIFE College. Ook vandaag lopen ze mee om te kijken wat SWS allemaal organiseert en hoe de jongerenwerkers dat aanpakken.

Workshop

'De samenwerking met het Lentiz LIFE college is iets waarin wij ook graag investeren.' SWS Welzijn geeft lessen en workshops op school aan jongeren om ze terug te krijgen in de schoolbanken maar dan op een speelse manier. 'Een rapper heeft een workshop gegeven. Dat was net in de tijd dat die natuurramp in Haïti zich afspeelde. De groep heeft toen besloten om daarover een tekst te schrijven. Goed toch? Er zijn workshops koken, basketballen en theater. Aan tweehonderd leerlingen hebben we gevraagd om hun dromen op papier te zetten. Kijken of we daar iets mee kunnen doen. Veel jongeren zijn gek op gamen. Misschien bedenken we wat met Wii. Samen met de school organiseren we gesprekken en cursussen op het gebied van alcohol, drugs, veilig vrijen, en andere zaken waar jongeren mee zitten. Dat doen we samen met andere organisaties. En zo proberen

we voortdurend nieuwe workshops en activiteiten te verzinnen.'

Als jongerenwerker heeft Jeffrey Xavier veel contact met jongeren en werkt nauw samen met het Jongeren Interventie Team (JIT) zodra hij iets ziet dat niet klopt. 'We verwezen jongeren vroeger wel eens door naar de hulpverlening maar nu pakt het JIT dit soort zaken op. Het JIT maakt gebruik van een specifieke methodiek, er wordt efficiënt gewerkt en de lijnen zijn kort. Als je jongeren individueel begeleidt, kun je ze beter in de gaten houden. We willen voorkomen dat jongeren in de problemen komen en problemen gaan veroorzaken. Participatie binnen de samenleving: dat is ons doel. Ik vind deze nieuwe werkwijze een interessante ontwikkeling binnen onze organisatie: efficiënt werken vanuit taakgroepen die zich specialiseren op één vakgebied. Het JIT doet dat al en wij gaan dat ook op die manier doen.'

jxavier@swwelzijn.nl

BSN?

'ID? Nee heb ik niet want die moest ik opsturen. Waarom kopie? Dat zeiden ze niet. Eh ... vorige week. Nee, dan kan je je nog niet inschrijven zegt school. En dan moet ik BSN halen maar die heb ik niet. Heb ik die wel? Burgerservicenummer? Watwaar? Ja doe ik. Ik bel. Ja. Later.'

Ibrahim (16 jaar)

Gregor Gips: 'Weet wie je jongeren zijn'

'Combineer jongerenwerk, jeugdhulpverlening en onderwijs. Werk samen. De som der delen levert een grote meerwaarde op. Het Jongeren Interventie Team (JIT) in Schiedam brengt dat principe in praktijk. Het aardige van het JIT is dat ze ongemerkt een voorsprong hebben genomen op wat in mijn ogen de toekomst van het jongerenwerk gaat worden: individuele begeleiding en een directe verbinding met het jongerenwerk zowel binnen de accommodaties als op straat.'

Het Lentiz LIFE College moge het onderwijs van de toekomst uitvinden; SWS Welzijn vindt het jongerenwerk van de toekomst uit. 'Je kunt stellen dat wij elkaar aanvullen. Allebei vonden we iets nieuws uit en daarin kwamen we elkaar tegen.' Gregor Gips is manager SWS Jong en dat is hij sinds mei 2008. Zijn staat van dienst: Sociale Academie Jongerenwerk, jeugdopbouwwerker in Dordrecht, coördinerend opbouwwerker in Rotterdam-Zuid. Hij analyseerde samenlevingsvraagstukken en jongerenproblematiek in verschillende grote en middelgrote steden en droeg per omgaande concrete -en vaak verrassend simpele- oplossingen aan via landelijk welzijnsprojectbureau DOCK. Hetzelfde kunstje flikte hij als floormanager bij Werken Aan De Stad; ook een erkend vlekkenoplosser in het landelijk welzijnswerk. Functie-omschrijvingen in het welzijn; ze klinken soms soft maar Gips is een zware jongen in zijn vak die in de vier grote steden om tafel heeft gezeten met burgemeesters, hoofdcommissarissen van politie tot en met de landelijke inlichtingendienst aan toe. Zijn specialiteit: kijken hoe de hazen lopen, vooral op tijdstippen dat schrijvers van talloze beleidsstukken alweer thuis achter een bord aardappelen zitten: dus ook 's avonds en 's nachts. Gips stelt vragen aan de jongeren zelf en luistert naar hun antwoorden. Want zijn ervaring heeft hem geleerd dat dat er op bestuurs- en beleidsniveau nog wel eens bij in schiet en die fout wil SWS in Schiedam niet maken.

Verbinding

Gregor Gips merkt op dat een stad die echt iets met z'n jongeren wil doen, moet kijken naar al die verschillende onderdelen en werksoorten die er aan het werk zijn voor deze doelgroep. 'We moeten een verbinding leggen tussen jeugdhulpverlening en jongerenwerk, zowel op straat als in de accommodaties. Die verbinding leggen we in Schiedam ook met scholen, zoals het Lentiz LIFE College maar bijvoorbeeld ook het Schravenlant.

Samen bieden we jongeren activiteiten, sport, onderwijs, educatie en informatie zowel op scholen als in buurthuizen, wijkcentra en jongerenaccommodaties maar ook op sportvelden, pleintjes en op straat.'

Frontman

Al snel nadat frontman Remy Weekers voor het JIT aan de slag ging, bleek volgens Gips dat veel meer jongeren behoefte aan individuele begeleiding hadden, dan aanvankelijk werd gedacht. 'Bovendien kwam in korte tijd aan het licht dat jongeren vaak met verschillende problemen tegelijk zitten én dat die problemen ingewikkelder zijn dan we van tevoren hadden bedacht.' Het JIT combineert de ervaringen van de jongerenwerkers met de *know-how* van jeugdhulpverleners en medewerkers worden geschoold en gecoacht in beide disciplines. 'SWS Jong en FlexusJeugdplein doen dat samen en wij werken daarbij samen met een groot aantal mensen en instellingen die allemaal zijn vertegenwoordigd in dit boek.'

Ruggengraat

'Praten met je jongeren, onthouden wie wie is, en iets doen met hun informatie', adviseert Gips. Klinkt simpel maar hoe doe je dat met 68 hangjongerengroepen van tien tot twintig jongens en meisjes? 'Jongeren in Kaart is een nieuw systeem dat door jongerenwerkers wordt gebruikt om te analyseren waar de talenten van jongeren zitten en op welk gebied jongerenwerkers en hulpverleners zich zorgen moeten maken', legt Gips uit. 'Heel belangrijk: in onze monitor kunnen we ook zien waar die hangjongere goed in is. Dat talent kunnen we inzetten op school of in de wijk. Kijk, hier op dit staatje van hangjongerengroep X zie je dat een stuk of zes jongeren goed zijn in sociale contacten. Die gaan we dus vragen als vrijwilliger bij sportactiviteiten. We geven ze een korte opleiding. Uit die groep worden vervolgens jongeren geselecteerd die verder opgeleid kunnen worden tot vrijwillig begeleider op het Johan Cruyff Court. Daar kunnen ze zich verder specialiseren tot sportleider. Hier ligt een uitstekende kans om ze te verlokken tot sportief gedrag. De analyse die wij met Jongeren In Kaart maken is de ruggengraat van onze werkwijze.'

Het zou zomaar op een Delftsblauw tegeltje kunnen staan aan de muur, in het kantoor van Gregor Gips: beter één concrete analyse dan tien beleidsstukken in een la.

Inhoud

Remy Weekers JIT	3
Voorwoord Burgemeester	5
De straat als <i>front-office</i>	7
Bestuur SWS/FlexusJeugdplein	9
Irineu Freitas JIT	11
Leerlingen New Life	13
Programma-manager Lentiz	15
Wethouder Menno Siljee	17
Judith Grootfaam JIT	19
Orthopedagoog Juliaan van Acker	21
Taoufiq Yaaqobi JIT	23
GOSA-regisseur Mark Smeding	25
Woonplus	26
FlexusJeugdplein	26
Steunpunt Onderwijs/Jongeren	27
Lenini Wichman JIT	29
Centrum voor Jeugd en Gezin	31
Wijkagent Ad Willemen	33
Gedragsdeskundige Flexus	34
REIS onderzoekt JIT	35
Bureau De Spits Jan Schellekens	37
Fonds Vlaardingen Schiedam	39
Jongerenwerker Jeffrey Xavier	41
Gregor Gips SWS jong	43
Colofon	44

COLOFON

Dit boek over het Jongeren Interventie Team (JIT) in Schiedam is gemaakt in opdracht van SWS Jong en FlexusJeugdplein.

Jongeren en meiden die in de interviews worden genoemd, heten in werkelijkheid anders. Gelijkenis met de namen van voetballers van het Nederlands elftal en beroemde R&B zangeressen berust geheel niet op toeval. Namen (en soms situaties) zijn veranderd om hun privacy te waarborgen. Dat geldt niet voor de jongens en meiden van het New Life-project.

Tekeningen en graffiti: leerlingen Lentiz LIFE College Schiedam

Eindredactie: Gregor Gips (manager SWS Jong), Shirley Voorspuij (stafmedewerker communicatie SWS Welzijn) en Jan van Gerwen (stafmedewerker FlexusJeugdplein).

Tekst, fotografie en vormgeving: Mieke van der Wenden (Delft) en De Vette Bernard (Rotterdam)

Drukwerk: Quadraat, www.quadraat.nl

Flexus
Jeugd
plein

FlexusJeugdplein
Diergaardesingel 71
3014 AE Rotterdam
T (010) 221 19 99
www.flexusjeugdplein.nl

swwelzijn

SWS Welzijn
Tuinlaan 60
3111 AW Schiedam
T (010) 409 09 09
www.sswelzijn.nl

Adres SWS Welzijn vanaf 1 maart 2011:

's-Gravelandseweg 557
3119 XT Schiedam
Zelfde telefoonnummer:
010 - 409 09 09